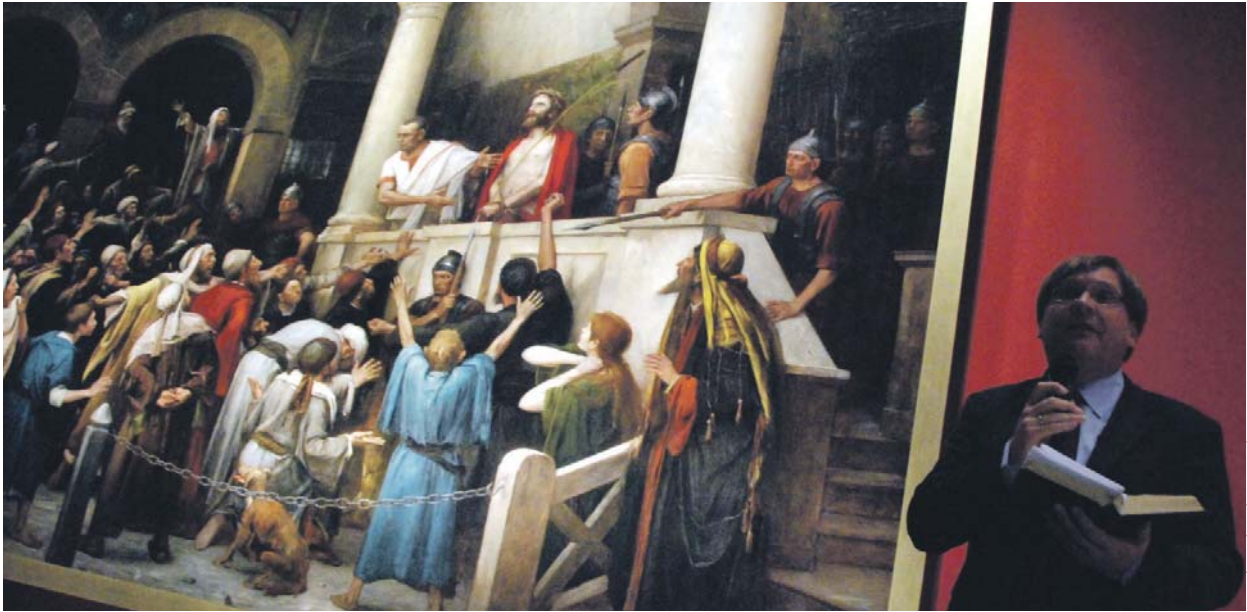

„Bár a Duna mentén lakó keresztények más-más nemzettekhez, különböző felekezetekhez tartoznak, őket nem csupán a folyó köti össze, nem csupán annak vizén osztoznak, hanem az <i>élő vízből</i> is merítenek, amelyet Jézus kínált fel egykor a samáriai asszonynak.” Kezünkben az evezőlapát ► 4. oldal	„A legfőbb alkotó a világteremtő Úristen, aki előtt kételkedés nélküli hittel próbálok megállni. Kimondom, ha közhelynek hangzik is: bár-csak minden alkotásunk az ő dicsőségét magasztalná...” Interjú D. Szokolay Sándorral ► 5. oldal	„A jó ökumené nem jelenthet arctalanságot és elvtelenséget. Nem hiszek a csak »protestáns ökumenében«...” EvÉl&levél ► 15. oldal	Magyar Evangélikus Szerzetesrend ► 3. oldal Merre tovább, Libia? ► 6. oldal 400 éves az inkeri evangélikusság ► 8–9. oldal Visszakapott méltóság ► 11. oldal Déli felügyelők konferenciája ► 13. oldal Dupla hungarikum... ► 13. oldal
---	---	---	---

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

A debreceni Déri Múzeum felújítása miatt – április végéig – Budapesten, a Magyar Nemzeti Galériában látható *Munkácsy Mihály* három, világszerte ismert monumentális vászna, a *Krisztus-trilógia* is. A kiállító intézmény, valamint a Munkácsy Alapítvány és az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány szervezésében a böjti időszakban, szombatoként egyházi vezetők vállalkoznak szubjektív tárlatvezetésre.

Evangélikus részről elsőként *dr. Fabiny Tamás* püspököt hallgathatták az érdeklődők március 19-én; a püspök (*képiünkön*) szavait *Finta Gergely* orgonaművész és az Evangélikus Hittudományi Egyetem *Kinczler Zsuzsanna* által vezényelt énekkarának böjti egyházzenei összeállítása színesítette. Április 9-én *Gáncs Péter* elnök-püspök mondja el gondolatait a képekről, utána *Szakcsi Lakatos Béla* zongoraművész muzsikál, április 16-án pedig *Bogárdi Szabó István* református püspök szól a három festményről, az evangélikus *Gryllus Dániel* zenei közreműködésével.

Kétszázötvenen „zsendültek”

► Bár az elmúlt hét végén az időjárás nem épp a tavaszból adott ízelítőt, ez nem volt akadálya annak, hogy március 18–19-én szellemi zsendülésre várjon ifjabbat és idősebbet a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium. Az immár harmadik alkalommal megszervezett – ezúttal is jól sikerült – rendezvénysorozatra az ország százhuszonegy iskolájából közel kétszázötven diák és felkészítő tanár érkezett. Az evangélikus intézményben négy tudáspróba döntőjére került sor egy időben, továbbá az evangélikus könyvtárosok szakmai találkozója és a történelemtanárok továbbképzése kapcsolódott a programhoz.

A felkészítő tanároknak minikonferenciát is kínáltak a szervezők, amelyen *dr. Kontra Miklós*, a Szegedi Tudományegyetem professzora a szociolingvisztikáról, *Szűcsné dr. Harkó Enikő*, a dunaujvárosi gimnázium igazgatóhelyettese *Shakespeare-ről* és a Globe Színházról tartott előadást, *Reiszné Szóts Edit*, a Dyslexiás Gyermekekért Tolnában Egyesület elnöke pedig szervezetük tevékenységét ismertette.

A *Lotz János szövegértési és helyesírási versenyre* első körben közel háromezer diák nevezett be, a bonyhádi döntőben nyolcvanhárman mérték össze a tudásukat a 4., 7. és 8. osztályosok közül. Mint a versenyt szervező igazgatóhelyettes, *Lenczné Vrbovszki Judit* elmondta, céljuk a világhírű nyelvészprofesszor munkásságának megismeretése a magyarországi diákokkal és tanárokkal, ezért mindig úgy válogatják a feladatok szövegét, hogy azok róla szólnak. Az idei verseny díjkiosztóján, valamint a Lotz-emléktábla szombat reggeli koszorúzásán részt vett a professzor Kaliforniában élő fia, *Charles Peter Lotz* is.

A *Glasperlenspiel* elnevezésű német nyelvű, kultúrtörténeti és országismereti versenyen általános és középiskolások mérték össze tudásukat. A központi téma főként Szász-Svájc volt.

Az *Ésszel járom be a földet!* címet viselő nemzetközi középiskolai földrajzi tanulmányi verseny ezúttal Földünk szigeteivel foglalkozott.

► Folytatás az 5. oldalon

Médiatanácsstagok médiaműhelyen

A médiatanács két tagja, *Auer János* és *Kollarik Tamás* is előadást tartott Berekfürdőn, a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) háromnapos hétvégi konferenciáján – közölte a médiatanács szóvivői irodája múlt szombaton a Magyar Távirati Irodával.

A *Protestáns médiaműhely 2011* címmel március 18–20. között megrendezett szakmai eszmecserén az esemény fővédnöke, *Szalai Annamária*, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) és a médiatanács elnöke köszöntőbeszédében azt mondta: az NMHH és a médiatanács munkájában mindig a közösség érdekeit állítja a középpontba. „A legnagyobb hangsúlyt a nézők, olvasók, felhasználók, előfizetők jogainak és érdekeinek védelmére helyezzük” – fejtette ki videoüzenetében.

Kollarik Tamás, a médiatanács tagja előadásában azt hangsúlyozta, hogy az új médiatörvény elfogadására azért volt szükség, mert a régi szabályozók már elavultak, így nem voltak alkalmasak arra, hogy akár a dinamikusan átalakuló elektronikus médiát, akár a webes platformokra áttevődő írott sajtót korszerű módon szabályozzák. Kitért arra is, hogy fontos kérdésnek tartja a közszolgálati kódex megalkotását. Ez a dokumentum ugyanis „záloga annak, hogy a jövőben a közszolgálati médiumokról szóló viták már ne a különböző ingatlanok eladásáról vagy visszavásárlásáról szóljanak, hanem például arról, hogy milyen tartalmak, milyen alapelvek, milyen műsorstruktúra biztosítja jobban a közszolgálat feladatának teljesülését” – tartalmazza a közlemény.

Auer János a tanácskozáson azt mondta: az önkéntes alapon szerveződő szakmai önszabályozó szervezetek saját közösségükre kötelező erejű normarendszere is elősegíti azt, hogy „az írott sajtó az értékelvűség és a minőségteremtés igénye mentén működjön tovább”.

► MTI

A protestáns médiaműhelyről részletesebben lapunk 7. oldalán... A médiatanács Berekfürdőt megjárta tagjai a későbbi közszolgálati kódexről lapzártánk után – március 22-én délelőtt – az Északi Evangélikus Egyházkerület lelkesi vezetőjének hivatalában egyeztettek dr. Fabiny Tamás püspökkel és az egyház televíziós, illetve rádiós műsoraiért, valamint írott sajtójáért felelős munkatársakkal.

Éjfél után tánc, avagy ami szubjektív, és ami nem

■ ZÁSZKALICZKY ZSUZSANNA

A „tárlatvezető” nem a múzeum munkatársa, nem viselt MNG feliratú kítűzött. De Luther-kabátját és püspöki keresztjét is otthon hagyta, hogy úgy álljon ott a három nagyszabású jelenet övezte térben, mint bármelyikünk: mint átlagos múzeumlátogató, mint a jó képek és kiállítások barátja.

Kezében azonban Bibliát tartott. A nézőket, hallgatókat böjti útra hívta, szubjektív, lélek vezette, ihletett túrra. Nem a legismertebb magyar festő életútját ismertette, nem realizmusáról vagy historizáló előadásmódjáról beszélt, nem iskoláit taglalta vagy népszerűségének titkát – ahogy egy hivatásos, „objektív” tárlatvezető tette volna. Azt kereste a megfestett alakokban: Jézusban, Pilátusban, Máriában és Jánosban, a főpapokban és a katonákban, hogy érzékenyen ábrázolt lelkiállapotuk, széles skálán mozgó gesztusaik, esetleg szimbolikusnak tűnő jelenlétük mennyiben értelmezi a jól ismert evangéliumi eseményeket, Krisztus Urunk kinszenvedésének és kereszthalálának annyiszor megénekel és annyiféleképpen megfestett történetét.

Talán nem is tűnt volna blaszfémiaának, ha így kezdi mondandóját: „Testvéreim, olvassátok el a passió történetét, ahogy azt Mihály evangélista megfestette számunkra...” Evangélista? Talán, de legalábbis apostol, aki Krisztusról – a benne élő Urról – tanúskodik kétezer évvel a Jeruzsálemben történtek után is. Fabiny Tamás felidéz egy beszélgetést *Tolsztoj Anna Kareninájából*, amelyben egy bizonyos Mihajlov nevű festő képét – Krisztus Pilátus előtt – nagy fejcsóválás övezi, hiszen nem követi az ikonfestő iskola szigorú szabályait, és Isten-ember helyett ember-Istent látta. Mert Mihajlov „nem festheti meg azt a Krisztust, aki nincs ott a lelkében.”

Munkácsy nem is használja a képek címében a *Jézus* nevet, pedig az evangéliumok ezekben a jelenetekben még nem nevezik őt Krisztusnak. Festőnk azonban, mint kései tanúságtévő, már a vallás képeiben is Krisztusról, a felkentől beszél. Ő, a szegény asztalos fia a megdicsőült Krisztust látja az egyszerű ács fiában. A fehér ruhát viselő Krisztus-alakok nyugalmas magasztossága, fenséges hallgatása elképesztő ellentétet alkot akár Pilátus tanácsalanságával, akár a konspirálók zizegésével vagy az utcánépének dühödt gesztusaival és ordítózásával. Íme a király, íme az ember és íme, az Isten Fia, az evangélium maga – valljuk először, másodszor és harmadszor a festővel.

A tárlatvezetés szubjektivitása megengedi, hogy fontos versek citáltságan *Reményiaktól, Pilinszkytól, Weöres Sándortól*. Hogy megszólaljon – ezúttal zene nélkül – *Tim Rice*

megrázó Pilátus-monológja a *Jézus Krisztus szupersztárból*:

„És jött egy bős vad tömeg, sok ütni kész ököl, ádáz és durva nép! / Megrohanták mind, s itt megszakadt a kép... / És jöttek ezrek és ezrek, mind őt siratták, / És körbejárt a bűnös neve is: az én nevem mondták.”

Pilátus nevét, aki azért (is) szerepel a *Credóban*, hogy történelmi személyként hitelesítse a történetet és meghatározza a kort is. Pilátus, akinek Reményik versében megértés, Pilinszkytól fölmentés a része. Akinek trónján – Munkácsy képén is – szerepel az SPQR (*Senatus Populusque Romanus* – a római szenátus és nép) rövidítés, a történeti hűség jele. És aki felírta a keresztre azt a másikat négy betűt, amelyekkel lelkiismeretének volt adós: INRI. „E négy betű az én becsületem, / Hajótöröttségem utolsó roncsa...”

Fabiny Tamás tárlatvezetésén a teológus beszélt az újszövetségi szöveghez való hűségről. Az irodalmár idézte az idevágó sorokat az evangéliumi történetről és a festő sikertörténetéről. A politikus alkat vont párhuzamot a vallatást és a kivégzést végignéző zsidó főpapok és *Kádár János* között. Az édesapa látta meg az anyák fájdalmát és compassióját mindhárom hatalmas kompozícióban – akár rejtve, akár nyíltan jelenik is meg. És végül a prédikátor mutatott rá arra a titokzatos, arab telivérén ülő, fehér ruhás férfira, akiben az Eljövendőt, a királyoknak Királyát, az uraknak Urát, az Isten Igéjét kell látnunk. Aki felvette emberi alakunkat, akinek megvetés és szenvedés volt a része, aki meghalt, és aki föltámadott. És visszajön, amikor harmadszor nyílik meg az ég.

Maupassant híres regényében, *A szépfüában* egy hatalmas festményről beszél, s ezzel a Golgota bemutatására utal. „[...] az egész város odacsődült egy magyar festő, Markovits Károly nagy festményéhez, amely egy Jacques Lenoble nevű műértőnél volt kiállítva, s a hullámokon járó Krisztust ábrázolta. A lelkesedő műkritikusok ezt a vásznat a század legnagyobbremekművének ismerték el. Walter megvásárolta ötszáz-ezer frankért, és elvitte; ezzel egyik napról a másikra elvágta a közérdeklődés áradatát, és egész Párizst arra kényszerítette, hogy órála beszéljen, és irigyelje, szidja vagy dicsérje.” Walter persze kegyesen megnyitotta szalonját az érdeklődők előtt, ez is hozzátartozott a marketingjéhez. Meghívóján ennyi állt: „*Walter főszervező és neje tisztelettel kéri, tekintse meg házuknál december 30-án 9 óra és éjfél között Markovits Károlynak a »Hullámokon járó Krisztus« című festményét, villanyvilágításnál.* Az utóirat pedig egészen piciny betűkkel az volt: *Éjfél után tánc.*”

Ki így szubjektív, ki úgy.

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Szemünk rád néz, kezünk kitarjuk feléd, mikor kéréseinket terjesztjük eléd. Kérünk, tekints ránk, töltsd be szükségünket!

Könyörgünk egyházunkért és az egész kereszténységért. Kérünk, vonj minket közelebb magadhoz és egymáshoz, hogy követeid lehessünk, és életünkkel, cselekedeteinkkel rólad tehessünk tanúbizonyságot.

Könyörgünk az emberiségért. Kérünk, segíts, hogy minden cselekedetünket a szeretet vezérelje, és úgy tekintsünk embertársainkra, mint a te szeretetre méltó teremtményeidre.

Könyörgünk a teremtett világért. Tégy késszé minket, hogy nyitott szemmel és szívvel tudjuk fogadni minden ajándékodat, és megbecsüljük őket. Kérünk, hogy ne az elégedetlenség szava kapjon teret az életünkben, hanem tudjunk mindig hálat adni mindazért, amink van. Tudjuk, hogy milyen sok az éhező ember világszerte és országunkban egyaránt. Add, hogy felelősséggel visel-tessünk szükségset szenvedő ember-társaink iránt, és készülések le-gyünk a segítségnyújtásban.

Kérünk, hogy amikor kilátástalan-nak látjuk az életünket, amikor csü-gedés költözik a szívünkbe, rád figyelve akkor is új reményt kaphas-sunk. Imádkozunk a munkanélküli-ekért, az otthontalanokért, a sanya-rú körülmények között élőkért, az üldözöttekért – te mutasd meg nekik a kivezető utat!

Együtt érző szívvel hozzuk eléd a természeti katasztrófák és a háborúk elszenvedőit, viselj gondot róluk, adj erőt a nehézségek leküzdéséhez és az újrakezdéshez.

Imádkozunk azért, hogy a házasa-g és a család legyen megbecsülve. Add, hogy a házastársak ne csak a jó-ban, hanem a rosszban is kitartsanak egymás mellett.

Imádkozunk az özvegyekért, az ár-vákért, a betegekért, a halállal küz-dőkért és a gyászolókért, te adj nekik erőt keresztjük elhordozásához.

Hallgass meg minket, Atyánk, és teljesítsd kéréseinket a mi Urunk Jé-zus Krisztus által! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Félelem és alázatosság nélkül senki sem kedves Isten előtt. Azért így szól [a zsoltárírór]: Istennek az a szokása, hogy szívesen meghallgatja a sórókat és panaszkodókat, de nem a biztosakat és szabadokat. Azért a jó élet nem külső cselekvésből és látszatzból áll, hanem sóhajtozó és töredelmes lélekben nyilvánul meg.”

► *Luther Márton: Bűnbánati zsoltárok – A hatodik zsoltár (Schulek Tibor fordítása)*

W W W . M Y L U T H E R . H U

BÖJT 3. VASÁRNAPJA (OCULI) – JN 1,29–30(31–34)

Íme, az Isten Báránya

Állok a kiállítás elsőtétített termében. Szemben velem egy fehér zsírkőből készült szobor. *Mark Wallinger* alkotása. A címe: *Ecce homo*. Lenyűgözve nézem. Nem vagyok hajlandó előnek tekinteni, de mélységesen hat rám. Szédelegve lépek ki a Szépművészeti Múzeumból. Egy egyszerű fiú, töviskoronával. Olyan magas, mint én. Semmi szakrális nincs rajta. Csak áll kiszolgáltatottan. Olvastam, hogy Londonban egy köztéren állították fel így. A tömeg napon-ta ment el mellette. Senki nem mondta: Íme, az Isten Báránya.

Egy egyszerű bárányt? Mózes megrendülve hallgatta az Urat. Az elmúlt hetek eseményei örökre beírták magukat az emlékezetébe. A kilenc csapás látványa végleg megfosztotta őt a kívülmaradás ártatlanságától. Öregnek és fáradtnak érezte magát. Közben a körülötte levő világ darabjaira hullott szét, aközben az Úr egy egyszerű asztalt tett elé. Arról beszélt, hogy kell a bárányt levágni, hogy csontja ne törjön, hogy a vére szabályosan folyjon a tálba, ahonnan majd fel kell kenni az ajtók félfájára.

Milyen hétköznapi, milyen egyszerű! A bárány vére válik páskává; amikor jön a pusztítás anyyala, a befestett ajtókat elkerüli majd. Végtelen lesz a gyász, de a mieink megmenekülnek. Gyerekek és anyák sikoltása tölti majd be ezt az éjszakát, de a festett ajtók mögött életben maradnak az ott lakók. Íme, az Isten Báránya!

Érzünk valami mély belső késztetést, hogy az életünkben felgyűlő terhet valahogy letegyük. Szinte minden val-lás, kultusz ismer valamilyen rituálét

arra, hogy a régít el lehessen hagyni, hogy meg lehessen tisztulni, hogy új életet lehessen kezdeni. Olykor műkődik is. Tragikus valóság, hogy azok a sorsok, melyek ezeket a tisztulási folyamatokat nem ismerik, végül össze-omlanak, nem bírva az elviselhetet-len terheket. A kultuszok segítik a kö-zös vágyat, hol durva kínok között, hol szelíd szenvedéssel. Mi pedig át-élhetjük a szabadulást, az új út kezdetét, új reményt kapunk további életünkhöz. Életelemünk ez a vallás.

Mi lebegett Ézsaiás szeme előtt, amikor az Úr szenvedő szolgájáról írt? *„Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhattünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhattuk volna. (...) Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. (...) Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját.”* (Ézs 53,2.4.7)

Ezer évekkel később mi már csak a keresztet látjuk és Krisztus meggyötört testét. A Golgotán ezek a szavak kikerülhetetlen képpé váltak. Ugyanakkor lehet, hogy a régi próféta egészen mást élt át. Talán egy meggya-lázott, kikötözött embert látott, vagy egy beteget, amint elhagyottan fekszik az ágyában, vagy egy előkelő családból származó koldust, akik mindenki gúnyol? Nem tudhatjuk.

Jézus halála mindent megfordított: a mondatok ott, Jeruzsálem határában teljesültek be, de egyidejűleg értelmezték a régi látomást is. Az Úr szenvedő szolgája így vált Krisztussá. Íme, az Isten Báránya!

Az Isten Báránya kifejezésnek sok jelentése van. *János evangéliuma* első-

A VASÁRNAP IGÉJE

sorban a páskabarány jelentést erő-síti fel olyannyira, hogy még a szenvedéstörténetet is kész kicsit torzí-tani, hogy végül Jézus kereszthalála arra az időre kerüljön, amikor a szoká-sok szerint a családoknak le kellett ölniük a húsvéti bárányt. Más iratok az-zal a báránnyal hozzák összefüggés-be, melyre a családtagok rátették a kezüket, mintegy a vétkeiket, aztán kizavarták a pusztába. Ez a bűnbak. Ézsaiás ilyen értelemben szól az Is-ten emberéről, az Úr szenvedő szol-gájáról. Életelemünk ez a teológia.

A fiatalemberre, aki megjelent a fo-lyóparton, nem volt igaz az, amit Ézsaiás írt: inkább megnyerő külse-jű, egyszerű ember volt. Ruhája, mint a többieké. Nem volt sem túl magas, sem túl alacsony. Kinézetre talán nem is keltett volna feltűnést, mégis volt benne valami különleges. A körülötte állók egyidejűleg érezték, hogy jó lenne a közelében lenni, ugyanakkor valami tiszteletteljes tá-volságot is kellett tartaniuk. Itt min-den Istenről szólt.

Keresztelő János nagy hatású beszé-dei sok érdeklődőt gyűjtöttek a Jordán mellékre. Később kijöttek a városból a „szakértők”, akiknek az volt a dolguk, hogy felfedezzék, ki Isten embere, ta-lán a messiás maga. Jánost faggatták, de ő elhárította a kérdéseket. A hiva-talos vizsgálat ellenére mindenki érez-te, hogy van itt a levegőben valami mérhetetlen feszültség. Olykor az

Jöjj, hogyha bűnöm éget

CANTATE

nagy tisztelettel viseltetett *Luther* szellemi öröksége iránt. Munkáiban – 1660-as katekizmusában, az ugyan-ebben az évben kiadott passiós prédikációgyűjteményében, de már énekeskönyvének előszavában is – vilá-gosan érezhető *Luther Hogyan szem-léljük Krisztus szent szenvedését?* cí-mű írásának hatása.

Énekszövegének gondolatmenete is annak mentén halad, és tanít a pas-sió helyes szemléletére.

A lutheri szöveg – *Szent Ágoston* egyházatyához visszanyúlva – kettős módon értelmezi a passiót: szentség-ként s egyben a keresztény ember számára adott példamutatásként is. Ezt az elhívatásunkat már Péter apostol is említi: *„...Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rá-tok, hogy az ő nyomdokait kövessé-tek...”* (1Pt 2,21) Ezt a kettős tartalmat – a szakramentum és a példamuta-tás gondolatát – fedezhetjük fel éne-künk szövegében is.

A dallam eredetéről kevés adat áll rendelkezésünkre. A szövegnél korá-bbi, 16. századi keletkezésű tétel való-színűleg az 1545-ös Babst-énekes-könyv számára készült. Hypodór hangneme, mely a középkori zeneel-mélet szerint a komor, tragikus tar-talmak hordozója volt, hűen támaszt-

emberek önkéntelenül is az ég felé néz-tek. Aztán jött ez az egyszerű fiatalem-ber. Valaki azt mondta, ács Názáret-ből. János azonban felnézett, és így szólt: Íme, az Isten Báránya!

Saját sorsom elmerül évezredes kul-tuszok világában, vallásom felfedezé-seiben, nagy gondolkodók értelme-zésében, ahogy a Bibliát olvasták és értették. Kész vagyok vitetni magam ezzel a sodrással. Nem érzem magam becsapottnak, hogy része leszek a megtisztulási rituáléknak, még ha tu-dom is, hogy ez olykor primitív egy-szerűségű vallások reflexe is. Nem érzem magam kijátszva, ha az értelmezések olykor a maguk ellentmon-dásosságában lesznek csak igazzá.

A régen látott szoborra gondolok: valahogy el kell képzelnem. Arc nél-kül lép hozzám ma mégis. Ismeri ter-heimet. Kész megtisztítani. Nem szo-bor, nem kép, nem kő. Nem hagyomá-ny és nem liturgia pusztán. Nagyon is élő és cselekvő. Minden vallás min-den jelentésével, minden teológia minden magyarázatával férkőzik kö-zel hozzám, hogy lássak. Megérinti vak szememeimet. Leveszi hályogos bűnei-met, így vezet ki a fényre. Oculi vasár-napja van: láss! Íme, az Isten Báránya.

■ KOCZOR TAMÁS

Imádkozunk! Mózesként vágyunk valami hatalmasra, éig érőre, köz-ben te itt vagy az egyszerűben, a közérthetőben, az elérhetőben.

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk.

Elfordítjuk szemünket a szenvedés elől, pedig ézsaiási nyitott szemekkel kellene néznünk téged.

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk.

Vak koldusként ülünk az út szélén. Állj meg előttünk, tedd ránk kezedet!

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: adj nekünk békét.

Ámen.

átélésére mindennap szükség van. Bűneink, hibáink, mulasztásaink fá-jón perzselik lelkünket, nem hagyják elfelejtteni elvesztettségünket.

Kell, hogy valami más is frissen él-jen életünkben, hitünkben. Kell, hogy valami másra is tudjunk emlé-kezni, ami gyógyulást hoz életünk mindig kiújuló égési sebére. Kér-dőn kutatjuk, hogy létezik-e olyan dolog a világban, amely ugyanúgy össze tud forni életünkkel, mint emberlétünk minden magunkban hordozott töredékessége, és min-dennap fel tud emelni, tovább tud lendíteni. Békességet adó választ ka-punk, ha észrevesszük böjt csendes, szenzáció nélküli, de legmélyebben emberi csodáját: azt, amit ő tett ve-lem, a tiszta szeretet indítatásából fa-kadó önfeláldozást.

A hét igéje (Lk 9,62) kemény be-szédnek tűnik, hiszen annyira sok kí-sértés vesz körül bennünket, annyi minden elvonja figyelmünket az örök értékek, az örök cél felől. De minden kísértés, minden botlás megerősíti bennünk: nincs más reményem. A te-kintet mindig egyenesen rá irányul, a szem mindig előre tekint. Arra, aki ott áll előttünk mint megfeszített, ér-tünk jelentését Megváltó. Arra, aki minden körülmények között, soha meg nem fásuló, konok szeretettel hív és vár országába. Az utolsó percig jó az irány, ha az úton járó mindig felé törekszik: az élet vándora így marad a másik emberrel szeretetben, Isten-nel örök békességben.

■ ÖRDÖG ENDRE

Teológusnap Solton

Ha tavasz, akkor jönnek a teológusok – tudja ezt mindenki Soltvadkerten, hiszen évtizedek óta ilyen tájt készül az evangélikus gyülekezet az ifjú lelkészjelöltek fogadására. És ők idén is örömmel érkeztek.

Dr. Béres Tamásnak, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető do-

mos Zsuzsanna, Németh Gábor és Németh Mihály a 9 órai istentiszteleten a gyermekeknek tartottak gondolatébresztő foglalkozást, a 10 órai „nagyistentiszteleten” pedig az oltári szolgálatban segítettek igehirdető tanáruk mellett. A fiatalok jóvoltából a gyülekezet a hittudományi egyetem

censének vezetésével múlt vasárnap öt hallgató szolgált az egyházközösségben. *Bonnyai Anna, Konyecsni Kata, Kor-*

mindennapjaiba és tanrendjébe is bepillantást nyerhetett.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS felvétele

Kőszegi Echo

Bemutató koncertjét tartotta március 18-án este az *Echo* együttes a kőszegi evangélikus gyülekezeti házban.

A zenekar az ifjúság tagjaiból alakult tavaly nyár elején. A fiatalokat az egy évvel ezelőtti zenés passiójáték, a t e m p l o m -szentelési ünnepre készített ének, valamint a Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozó egyik reggeli áhítatának szolgálata erősítette meg abban, hogy hétről hétre próbáljanak, és kialakítsák azt a sajátos zenei hangzást, amelyet első sorban a fúvósok jelenléte határoz meg.

A zenekar tagjai többségükben a Győrben megtartott nyári evangélikus zenei tábor résztvevői, akik múlt pénteken egyórás önálló műsorral léptek

a kőszegi közönség elé. A zsűfőlig telt gyülekezeti házban ismert és kevésbé ismert ifjúsági énekek, valamint megzenésített versek hangzottak el sajátos hangszerelésben.

Az együttes legközelebb Sopronban, a kerületi konfir-

FOTO: NÉMETH IVÁN

mandusnapon énekel majd, ezt követően készülnek a június eleji drezdai Kirchentagra, nyáron pedig – a mikkeli testvérgyülekezet meghívására – Finnországba utaznak.

A kőszegi Echo üzenete ebben a rövid hitvallásban adható vissza: „Az összhang visszhangja az Összhangnak.”

■ –Y– A

Búcsú a parókiától

„Nehéz búcsúznunk attól az épülettől, amely nemcsak lelkészcsaládok háza, hanem egy egész gyülekezet otthona volt több mint egy évszázadon át. Be kell azonban látnunk, ez az épületek sorsa. Lehet emlékeznünk ezekre a helyekre, de sokkal fontosabb, hogy az itt hallott vigasztaló ígét őrizzük meg a szívünkben. Hisszük, hogy akkor egy el nem pusztuló hazába érkezünk” – mondta *Lászlóné Házi Magdolna* helyi lelkész, amikor utoljára prédikált a bontás előtt álló pusztaföldvári parókián.

Mint lapunk is beszámolt róla, tavaly december 4-én tűz pusztított az istentiszteleti helyként is használt ingatlanban. Az épületet felújítani – statikai állagára tekintettel – nem lenne gazdaságos. Az illetékes hatóság engedélyének birtokában

néhány héten belül megkezdődhet a parókia bontása. A helyiek abban bíznak, hogy még az idén új, biztonságos hajlékot adhatnak át.

A búcsúalkalmon imádságban emlékeztek a földváriak elődeikre is, akik építették, gondozták az épületet, és

azokra, akik ígét hirdettek vagy hallgattak falai között. Az áhítat után a lelkész le- szerelte a homlokzatról a hivatalt jelző táblát.

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA felvétele

Magyar Evangélikus Szerzetesrend

Magam alatt vágtam a fát, pedig nem is tudtam róla. Miután a teológián olvastuk *Benenek reguláját* (a bencés rend alapidokumentumát), és elolvastam számos, kolostorban játszódó történetet, sokszor viccelődtem, hogy ha lenne egy hely, amely lutheri tanítást követne, és alapja a bencés regula lenne, akkor biztos közéljük állnánk. Nos, jelentem: magam alatt vágtam a fát: létezik ilyen. És nem is egy.

Jelenleg Mirfieldben (Nagy-Britannia) tanulok az anglikán teológián, amelyet az intézménnyel együtt élő anglikán szerzetesrend, a Community

of the Resurrection (a Feltámadás Közössége) alapított és támogat mind a mai napig. Miután végre „élőben” tapasztaltam, milyen is a szerzetesi életritmus, és naponta ismerkedem az atyákkal, a könyvtárban is a szerzetesrendekről szóló kötetek szekciója felé sétáltam legtöbbször.

Itt került kezembe *Dom David Nicholson OSB* szerzetes füzet: *Az evangélikus bencés szerzetesség liturgikus zenéje*. Azonnal eszembe jutot-

tak korábbi meggondolatlan kijelentéseim a szerzetesrendbe lépésről, hiszen ahol liturgikus zene van, ott közösség is kell, hogy legyen! A füzet egy egyesült államokbeli, három svédországi és két németországi (férfi és női) közösség istentiszteleti életét mutatja be röviden. Mindannyian evangélikusok, és rendjük alapja – kis változtatásokkal – a bencés regula.

Amikor kiejtem azt a szót, hogy *szerzetesrend*, azonnal a

katolikus, esetleg az ortodox egyház jut eszembe, vagy a buddhista szerzetesek életéről szóló film kockái jelennek meg előttem. Elhamarkodottan kijelenthetném, hogy *Luther* is kilépett a rendből, párját pedig egy másik rendből „szabadította meg”. Ezek alapján – körütekintés nélkül – levonhatnám a következtetést, hogy a lutheránus képbe egyszerűen nem illik a szerzetesi élet. Kár, hogy Jézus felülírja a mi lutheránus gondolatainkat.

Az Ige beszél arról, hogy vannak, akiket Isten kiválaszt magának, hogy aztán ezeknek az embereknek minden idejét, osztatlan figyelmét az Atya dolgai kössék le. Vannak, akik ezt közösségben élnek meg, életük ritmusát a napi többszöri elcsendesedés, imádság, istentisztelet határozza meg. Egyes közösségek a prédikálásnak szentelik magukat, mások a szociális munkát állítják a közép-pontba, vannak tanító kö-

zösségek, és vannak, akik az imádságra és lelkigondozásra kötelezik el magukat.

Vajon vannak-e Magyarországi Evangélikus Egyházunkban olyanok, akik elhívtást éreznek a szerzetesi életre? Lenne-e szükség egyházunkon belül női és férfi szerzetesrendre? Egyáltalán összefér-e a lutheránusság és a szerzetesi életforma? Milyen szolgálatot, segítő közösséget tudnánk elképzelni egyházunkban? Egyáltalán eszünkbe jut-e, hogy a szerzetesség – realitás?

■ SZÜCS MÁRIA evszerzetes@gmail.com

Hol a helye a keresztnek?

Lassan a böjti út feléhez érve nem árt tisztáznunk a kérdést: vajon hol is van a helye a keresztnek egyéni, közösségi, egyházi életünkben? Gyakran hivatkozunk arra, hogy a lutheri teológia alapjain építkező evangélikus egyház keresztközpon- tús egyház. De vajon mit jelent ez a hétköznapi- pokban? Hogyan, miben nyilvánul meg a gyakorlatban ez a kicsit titk- zatosan hangzó tézis? 6. századi böjti himnuszunkban is arról énekelünk, hogy a „keresztfa titka tündököl...” (EÉ 189) De vajon mennyiben lehet ez ma is irányfény számunkra?

Sokan úgy gondolnak a keresztre, mint a földi vándorút végállomásá- ra. Ha valakinek a neve után odake- rül a kereszt jele, arról tudjuk, hogy már „néhai”. Szebben fogalmazva: előrement, hazatért, akinek sírján is többnyire ott látható a kereszt látszó- lag mindent lezáró szimbóluma. Pe- dig a kereszt sokkal több, mint a ha- lál jele. Amikor Jézus a keresztthalá- ról jövednől, mindig hozzátette: „...de harmadnapon fel kell támad- nia.” (Mt 16, 21)

Furcsa – ránk, emberekre oly- annyira jellemző – módon akkori és mai tanítványai többnyire elakadnak a jézusi prófécia első felénél. Belebot- lanak a keresztthalál botrányába, és nem hallják meg azt a tiszta evangé- liumot, amely már idézett énekünk-

ből is kicsendül: „...az élet halni szállt, / S megtörte holta a halált.”

A kereszt ugyanis nemcsak a testi halálra, a célba érkezésre utal, hanem a kezdet, az újat intonálás jele is. Ahogy a kottasor elején a kereszt elő- jegyzés, úgy Krisztus keresztje is egész életünket egy bizonyos hang- nembe helyezi. Amikor a püspöki- tatás liturgiájában az oltárnál térdep- lő főpásztor megkapja a keresztet, egész élete „más hangnembe” kerül. S ha később netán „elhangolódna”, van esély az újrangolásra. Ez lehet a mindenkor püspökök, egyben az egyház népének is reménysége, ugyanakkor felelőssége is...

Vannak püspökkollégák, akik a nevük elé írt keresztrel is utalnak erre az „előjegyzésre”. Ha Isten is úgy akarja, nem is olyan sokára, június 25-én a győri Öregtemplomban szemtanúi lehetünk majd egy ilyen ritka, felemelő ünnepnek, a napok- ban megválasztandó új dunántúli püspök iktatási istentiszteletén.

Továbblépve tegyük fel a kérdést: hol a helye a keresztnek temploma- inkban? A válasz egyértelműnek tű- nik: a kereszt a nyitott Bibliával együtt ott van minden evangélikus oltáron. Sőt – sok helyütt – oltárkép helyett is olykor egészen impozáns keresztre nézhet fel a gyülekezet.

De él másfajta hagyomány is,

ÉGTÁJOLÓ

ugyancsak lutheránus, sokatmondó tradíció, amellyel például Svédor- száiban találkozhatunk. Amint erről röviden lapunk is tudósított, a testvé- egyházkerületünkben történt püs- pökváltás kapcsán Linköpingben és Uppsalában járhattam a közelmúlt- ban. Mind a búcsúztató, mind pedig a beiktató istentisztelet egyik megha- tározó élménye volt, amikor a liturgi- ában közreműködő szolgálók a Bibli- árt levették az oltárról, majd egy keresz- tet, valamint égő gyertyákat vivő me- nettel a templom közepére vonultak, hogy az ünnep evangéliumát ott, a gyülekezeti tagok között olvassák fel. Ez az egyszerű szimbolikus aktus gyönyörűen prédikál arról, hogy a ke- resztnek és az arról szóló evangélium- nak el kell jutnia a templom, a gyüle- kezet centrumába, szívébe.

Valójában ez a reformáció ötszáz éve mindig aktuális üzenete: kivinni, odavinni a keresztet a nép közé, be- vinni az evangélium fényét az embe- rek életébe. Erről szól zseniális tö-

morséggal a Luther-rózsa, szívében a kereszttel!

De nem csak az említett impozáns svéd székesegyházakban szembe- sülhettem a kereszt méltó helyével. Uppsalai házigazdánk, *Tord Harlin*, az ottani egyházkerület nyugdíjas püspöke elvitt egy kicsiny lakótele- pi kápolnába, a Sankt Ansgar-temp- lombba, amelynek közepén egy hatal- mas feszület magaslik. Ilyen módon a gyülekezet a szó szoros értelmében a kereszt körül, mintegy a kereszt vonzásában ül. Más képpel élve: az emberek a kereszt koordináta-rend- szerében találhatják meg a helyüket.

Valójában ennek a lehetőségnek a felismerése, megragadása böjti utunk legfontosabb, legmélyebb értelme és célja. A kereszt nem csupán dekorá- ció templomainkban, és sokkal több, mint egy drága ékszer a nyakunkban. A kereszt nem díszlet, hanem amint már eleink is vallották: „Ave crux, spes unica” – Üdvöz légy, kereszt, egyetlen reménységünk!

Krisztus keresztje vertikálisan összeköti a mennyet és a földet, Is- tent és embert, horizontálisan pedig egymás felé fordít minket. Döbben- tes, hogy Krisztus keresztjének tövé- ben egymás mellett áll Jézus édes- anyja, Mária, a szeretett tanítvány, Já- nos, valamint a kivégzőosztag római századosa, aki elsőként mondja ki az

egész világot megrendítő hitvallást: „Bizony, Isten Fia volt ez!” (Mt 27, 54) Nem véletlen, hogy az igazi lutherá- nus teológus, *Johann Sebastian Bach* a *Máté-passió* centrumába helyezi ezt a hitvallást. Hadd hívjam fel a fi- gyelmet arra, hogy az idén, virágva- sárnap és nagyszombaton este ez a ritkán hallható passió csendül fel a Deák téren...

A kereszt nem csak új kezdetre fel- hangoló előjegyzés és nem csupán a földi vándorlás nyugópontját jelö- lő záróakkord. A golgotai kereszt éle- tünk újra felfedezhető centruma, amelyben metszi egymást ég és föld, magasság és mélység, közelében egy- másra találhat Isten és ember. Így le- het a kereszt valóban az, amiről im- már másfél évezrede énekel Krisztus népe: „...Üdvösség kútja, minde- nek!/ Legyen győzelmünk, add meg ezt, / A diadalmas szent kereszt!”

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Magyar állami kitüntetés Gémes István stuttgarti evangélikus lelkésznek

A közelmúltban Németországban járt magyar köztársasági elnök – aki előzőleg *Christian Wulff* államfővel és *Angela Merkel* kancellárral is találkozott – március 16-án részt vett a nemzeti ünnepünk alkalmából a berlini magyar nagykövetségen rendezett fogadáson.

Schmitt Pál rövid köszöntőt mondott, majd magas állami kitüntetéseket adott át olyan Németországban élő magyar személyiségeknek, akik jelentős mértékben hozzájárultak a magyarságtudat megőrzéséhez, illetve az anyaországgal való kapcsolatok ápolásához.

A Magyar Köztársasági Érdem-

rend lovagkeresztje kitüntetését kapta *ifjabb Klement Kornél*, a Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének elnöke, míg a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét *Futaky István* hungarológus, a göttingeni egyetem nyugalmazott nyelvészprofesszora, valamint *Gémes István* evangélikus lelkész, a Stuttgart környéki magyarság lelkigondozója vehette át.

A díjakat *Schmitt Pál*, valamint *Pröhle Gergely* külügyi államtitkárhelyettes, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője és *Czukur József* berlini magyar nagykövet adta át.

Forrás: Evangelikus.hu

Másodszor adott jótékonyági hangversenyt a Sylvester János Protestáns Gimnázium javára *Fassang László* orgonaművész. A március 18-ai – a Deák téri evangélikus templomban megtartott – koncert közreműködője *Szokolay Dongó Balázs* népzeneész volt.

Mészáros Gábor felvétele

Tájékoztató püspöklátogatás

Bőjt második vasárnapját a galgagyörki gyülekezetben és filiájában, Váckisújfalun töltötte az Északi Egyházkerület elnöksége. Mindkét helyen *dr. Fabiny Tamás* püspök hirdette az igét, *Benczúr László* felügyelő pedig egyházunkkal kapcsolatos gazdasági kérdésekről, illetve beruházásokról adott tájékoztatást. A liturgia szolgálatát *Pintér János* helyi lelkész végezte. Az egyházkerület vezetői közvetlenül, személyesen kívántak megismerkedni a galgagyörki gyülekezet – Leader-pályázat keretében megvalósítani tervezett – beruházásaival. A váckisújfalui leánygyülekezetben harminchat éve ez volt az első püspöklátogatás.

Kovács István felvétele

BÉKEHULLÁMOK A DUNÁN

Kezünkben az evezőlapát

Szlovákiába ért a *Békehullámok a Dunán* elnevezésű programsorozat. Ahogyan erről már korábban is beszámoltunk, a Németországból indult akció célja az, hogy felhívja a figyelmet az Európában is egyre leplezetlenebbül terjedő erőszakra, ugyanakkor emlékeztesse a folyó partján élő egyházakat Krisztustól rendelt küldetésükre. Arra, hogy – hiteles szolgálatukkal – a békességetermelés eszközei legyenek. Szlovák testvéreinknél március 20-án rendkívül impozáns vasárnapi istentiszteletre került sor Révkomáromban (szlovákul Komárno, németül Komorn).

A Szlovákiai Evangélikus Egyház teljes elnöksége jelen volt a város központjában fekvő, zsúfolásig megtelt kis lutheránus templomban. Az ünnepi istentiszteleten a testvérekezetek képviselői olvasták fel az imádságokat. Az evangélikus lelki vezetők – így a keleti és a nyugati egyházkerület püspökei, esperesek – a liturgiában vettek részt, míg az egyetemes felügyelő, az országos iroda igazgatója és munkatársai a háttérből biz-

totta a jelképes evezőlapátot Gáncs Péternek. Ez az aktus szimbolizálta, hogy a rendezvénysorozat folytatódik: áprilisban a magyarországi evangélikusok küldetése lesz, hogy szót emeljenek az erőszak áldozatainak védelmében, legfőképpen pedig hogy emlékeztessék magukat és környezetüket a megbékélés munkására. Az oltártérben ott állt harmadikként *Michael Bünker* osztrák püspök is, akitől egy hónappal ko-

templomban ennek lehettek részei az egybegyűlt hívek.

Az istentiszteletet követő „zarandokmenet” tagjai – akik a testvéregyházak szomszédos templomaiba látogattak el, hogy ott rövid imaalkalmakon vegyenek részt – átélhették a Krisztusban megvalósuló egységet. Bár a Duna mentén lakó keresztények más-más nemzetekhez, különböző felekezetekhez tartoznak, őket nem csupán a folyó köti össze, nem csupán annak vizén osztoznak, hanem az *élő vízből* is merítenek, amelyet Jézus kínált fel egykor a samáriai asszonynak, s amelyről Klátik püspök prédikált az ünnepi alkalmon.

A dunai békehullámok terjednek tovább. A szlovákiai ünnepség másnapján gyűlt össze Budapesten, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában a magyarországi központi alkalmat szervező munkacsoport. Hazánkban a nagyhét

tosították példás szervezettséggel a nemzetközivé duzzadt „Duna-hullámok” egyházi esemény zavartalan folyását.

Természetesen jelen voltak mindazon országok képviselői is, amelyekben a korábbi hónapokban rendezték meg a programsorozatot, illetve amelyekbe az elkövetkezendő hónapokban érkeznek. A határon túlról jött vendégek sorában hazánkat *Bölcskei Gusztáv*, a református egyház zsinatának lelkési elnöke és *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök képviselte, *D. Szabik Imre* nyugalmazott evangélikus püspök pedig a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnökeként vett részt az alkalmon.

E sorok írójának a nemzetközi szervezőbizottság tagjaként volt alkalma fényképezőgéppel is megörökítenie azt az epizódot, amikor a záró oltári szolgálatot követően *Miloš Klátik* egyetemes püspök átnyúj-

rában *Miloš Klátik* vette át az evezőlapátot.

Az alkalomról készült (fenti) felvételen világosan látszik azonban, hogy egy negyedik személyre is szükségük volt egyházi vezetőinknek, mégpedig a tolmácsra. *Bándy György*, a Pozsonyi Comenius Egyetem Evangélikus Hittudományi Karának professzora vállalta a feladatot, hogy Klátik püspök szlovák nyelven elhangzott bátorító szavait magyarra fordítsa. A béke megteremtésének, népek, etnikumok kiengesztelődésének is lehet gyakran akadálya az, hogy nem értjük egymás „nyelvét”. Sokszor félremagyarázzuk egymás szándékait, akár még mi, keresztények is. Krisztus követőinek is szükségük van közvetítőre, a Szentlélek segítségére, hogy megértsék egymást, s így a bizalmatlanság, az előítéletek elválasztó falai ledőlhessenek. Március 20-án a révkomáromi evangélikus

szerdáján, április 20-án kerül sor az ünnepi együttlétre. Nincs az egyházi esztendőnek még egy ilyen időszaka, mint éppen a Jézus szenvedéséről való megemlékezés napjai, amikor ennyire tömény módon szembe-sülünk az emberi erőszakkal. Ugyanakkor Krisztus magatartása tanúskodik arról, hogy az agresszió nem erővel, hanem a lélek szelídségével győzhető le.

A Deák téri evangélikus templomban április 20-án este 6 órakor megrendezendő ünnepi istentiszteletnek – és az azt megelőző konferenciának – ezért is lett *Lefegyverző szelídség* a mottója. A délután 3 órakor kezdődő tanácskozássra és az esti istentiszteletre, amelyeken – neves hazai vendégek mellett – a szomszédos egyházak vezetői is szolgálnak majd, már most sok szeretettel hívják és várják a magyar szervezők a gyülekezetek tagjait – a Duna mindkét oldaláról...

B. PINTÉR MÁRTA

FOTÓ: BARCZA JÁNOS

Végtelen dallam

Születésnap beszélgetés Szokolay Sándor zeneszerzővel

Kunágótán született 1931. március 30-án. Zenei tanulmányait 1947-ben a békés-tarhosi iskolában kezdte, majd a Zeneakadémián folytatta. 1957–61 között a Magyar Rádió zenei szerkesztője volt. 1959-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés szakán tanított, 1966-tól egyetemi tanárként. Az 1994-es év nagy változást hozott az életében: Sopronba költözött, s azóta minden idejét a komponálásnak szenteli.

Operái, különösen a *Vérnász*

szor végigyalogoltuk ilyen módon szülőfalum jegenye-nyárfasoros főutóját.

Őszinte türelemmel adta a válaszokat kifogyhatatlan kérdéseimre, féltő szeretettel nevelt, nemcsak szavaival, de csodálatos fürkésző, beszélő tekintetével is. Varázslatos mesemondó volt. Minden este együtt imádkoztunk. Neki köszönhetem a hitemet.

Gyermekkoromat igazi családi szeretet övezte. Természetesen édes-

csak minden alkotásunk az ő dicsőségét magasztalná... Magam a spirituális zene mind erősebb és ihletetesebb szorításában érzem igazán jól magam.

– *Köztudomású, hogy vallásos témájú műveket is szép számmal komponált...*

– A „vallásos témájú művek” esetében őszinte, mély hitből fakadnak. Ez a műfaj számomra nem egy a sok közül, mert ez a műfaj engem valóban éltet. Lassan már csak ebben lelem örömet.

– *Véleménye szerint milyen szerep jut a muzsikának az emberi életben? Gyóntat, feloldoz bűneink alól, javít rajtunk?*

– Nem vagyok didaktikus alkatú. Jó, ha az eredmény legalább hasonlít a szándékra, de nem az alkotó feladata ezt megítélni. Bárcsak gyóntatna, bárcsak feloldozna, bárcsak javítana rajtunk!

– *Most, nyolcvanadik születésnapja előtt is szüntelenül dolgozik. Vannak még megvalósulatlan tervek?*

– A „szüntelenül dolgozom” életvitelről szeretnék valamennyire megszokni. Ez azt jelenti, hogy nem akarom többé, hogy határidőktől függjek. Nem akarom én megmondani, hogy mikorra kell készen lennem. Ideális lenne, bár kissé utópisztikus, hogy a mű mondja meg a rendelt időben, hogy „kész vagyok”. Megvalósulatlan terveim legalább százhusz évre szólnak...

Összegzés? Igyekszem, de a földi élet időtartamán nem töprengék. Kezdek harmonikus emberré válni, és ez már csak milliméterekre van a boldogságtól. A mindenáron való kísérletezés nem lehet célja gyorsan fogyó időmnek, de az ideális Szép, a Csend megtalálása mindvégig álmom marad.

– *Kétszáz éve született Liszt Ferenc. Hogyan tekint rá, mint aki lakhelyétől mindig Sopron városát nevezte meg?*

– Mélységes tisztelettel, szeretettel érték egyet nagy elődömmel. Attól lett Sopron a hűség városa, hogy hűségesek a polgárai. Ehhez a városhoz érdemes ragaszkodni. Gyakran emlegetem: a magyar zene zseniális triársa: Liszt, Bartók, Kodály a mi nagy felelősségünk. Általuk lettünk zenei világhatalommá, kár volna elherdálni ezt az örökséget. Liszt egyik szepunokája minap azt nyilatkozta, hogy minden országban másként értékelik „hírhedett” őst, de az biztos, hogy Magyarországon szeretik a legjobban. Örülök, hogy észrevette!

– *Sok hangversenyen szerepelnek művei, szerzői estjeiről tudósítanak a Budapesti Tavasz Fesztivál hírei, az ősi Korunk zenéje nyitókoncertje is közönséget, kórusok készülnek, vidéken és Pesten is. Mit vár tőlük, és részt tud-e venni mindezekben?*

– Szeretnék! A születésnapomon a Tomkins kórus tart szerzői estet Budapesten. Debrecenben Kocsis Zoltán vezényli *Istár pokoljárása* című oratóriumomat, a Fészek Klubban zenés beszélgető este lesz a Budapesti Vonósokkal. A Szokolay Bálint női kar – édesapám alapította – a város-majori templomban tervez koncertet. Összel Vársáry Tamás vezényel szerzői estet, Kertesi Ingrid, Kokas Katalin és Kelemen Barnabás működik közre. Nem sorolom, sok szép, örömteli alkalom ígérkezik, számomra megannyi megmérettetés.

Adja Isten, hogy öröme teljék benne hallgatóságnak, jubilánsnak egyaránt!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

(1964) külföldön is ismertek. És a többi: a *Hamlet*, a *Sámson*, a *Margit*, a *hazának szentelt áldozat...* oratorikus, verseny- és zenekari művei, kórusciklusai, szólókantátái, dalok, szólóművek zongorára, orgonára, cimbalomra. Kitüntetései sora is hosszú: Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész, 2009-ben elnyerte a Prima Díjat is.

A száraz felsorolás ennyit tud megmutatni Szokolay Sándor életéből és munkásságából. Fél évszázad gazdag termését. Ez idő alatt azonban teremő lázak működtek benne, magát szétosztó életet élt, hitet és szeretetet sugárzó világot hozott létre. Műveit Isten és az angyalok, elbukó és győző emberek, Magyarországot féltő férfiak népesítik be. Zeng a zsoltárenek, a gönci prédikátor fölperzselt igéi, csöndje, hogy egymást kiegészítő drámai üzenetté formálódjanak.

Sopronban kerestük föl a nemrégiben hittudományi egyetemünk díszdoktorává fogadott jeles zeneszerzőnkét, hogy nyolcvanadik születésnapján felköszöntsük. Hogy megvallassuk az elröppent évtizedekről, a rövidre szabott időben – mert a mester munkával, új művekkel ünnepli a kerek évfordulót.

– *Születésnapunkon sokszor megfedkezünk a másik „hósról”: édesanyánkról. Milyen emlékeket őriz róla?*

– Az édesanyáról soha nem lehet megelégedezni, és mindenre emlékezni kell, ami vele kapcsolatos. Az én esetemben ez örömdetesen hosszú idő, mivel két-hároméves koromra még mindig világosan emlékszem, és bőven elmúltam ötven, mikor elvesztettem őt. Kifejezetten anyás gyerek voltam, csak a közelében éreztem magam biztonságban. „Fogd a kezem, fogd a kezem” – mondogattam ritmikus mondókámat, és követtem, ahová csak lehetett. Számtalan-

anyámon kívül a család többi tagját is szerettem és értékelttem. Orosházi Szokolay nagyanyámat tartottam a világ legszebb asszonyának. Édesapámhoz pedig élete végéig vérbeli muzsikusbárság is fűzött.

– *Emlékszik a pillanatra, mikor eldöntetett, hogy zeneszerző lesz?*

– Pár hónapos zongoratanulás után mintha az égből szakadt volna rám a komponálhatnék, amitől azóta egy napra sem szabadultam. Persze a zeneszerzés kemény szakma, de a boldogság, amit a hangok mámore okozott, végigkísért egész életemen. Szerettem nagy fába vágni a fejszemet, de az alkotás nem mindig elhárítás kérdése. Gyakran éreztem a felülről jövő segítséget, s úgy érzem máig, hogy az Isten egész pályámon a tenyerén hordozott.

– *A zeneakadémiai tanárai közül kik voltak Önre a legnagyobb hatással?*

– A hatalmas műveltségű, biztos ítéletű Farkas Ferenc volt a mesterem. A legkülönbözőbb adottságú embereket tudta az alkotás felé terelni. „Legszebb keservem” az volt, hogy sokszor le akart beszélni – „ég-kimeszelő” – álmaimról. Mikor a művészakadémián utoljára találkoztam vele, így szólt: „Sanyikám, az eget nemigen lehet kimeszelni, de olyan jó, hogy te legalább megpróbáld!”

A sokat elváró, rendkívül szigorú, emberileg, művészileg egyaránt teljes életet élő Kodály Zoltán volt mindenkefeletti példaképem, és marad is életfogytiglan. Sok nagyszerű tanárom volt, akik tudásukkal, emberségükkel védő sorfalként vettek körül az ötvenes évek jellempróbáló napjaiban.

– *Pilinszky írja valahol: „Istennek írunk!” És a zeneszerző?*

– A legfőbb alkotó a világteremtő Úristen, aki előtt kételkedés nélküli hittel próbálok megállni. Kimondom, ha közhelynek hangzik is: bár-

Kétszázötvenen „zsendültek”

► Folytatás az 1. oldalról

A háromfordulós erőpróba első fordulójában száznegyven csapat vett részt, a bonyhádi középöntőben pénteken tizenhat, a szombati döntőben pedig nyolc csapat mérkőzött.

Az első helyezett Budapesti Piarista Gimnázium csapata kéthetes észtszáz utazást nyert. (A második helyezett szentesi Horváth Mihály Gimnázium versenyzői Prágában, míg a bronzérmes nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola csapatajának tagjai Bécsben tölthetnek el egy hétvégét.)

Ésszel járták be a földet...

Az ugyancsak középiskolásoknak kiírt Ordass Lajos országos retorikaversenyen – tizennégy település képviselőjében – huszonhatan mérték össze tudásukat a primer kategóriában, az úgynevezett magiszter kategóriában pedig korábbi retorikaversenyek dobogósai álltak – négyen – „szószékre”.

Az első napon a primerek Felnőtt gyerekek – gyerek felnőttek?, míg a magiszterek Nem hat, aki folyton hatni akar (Kodály Zoltán) témacím-mel mondhatták el beszédeiket. A szombati rögtönzések alkalmával a

Szakközépiskola, Nagykanizsa) nyerte meg a vendéglátó intézmény tanulója, Frank Evelyn előtt; a magisztereknél a székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola diákja, Nagy Virág Eszter előzőtt meg egy evangélikus középiskolát képviselő tehetséget, Kesjár Ráhel (Bécs-csabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium

és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény).

A szellemi zsendülés népszerűségét jelzi, hogy az evangélikus oktatási intézményekből akkor is szívesen részt vesznek rajta pedagógusok, ha diájkuk történetesen nem jutott be a legjobbak közé. A szervezők arra töreksenek, hogy a szakmai rendezvényeken kívül a kulturális és szabadidős programok is jól sikerüljenek. A fiatalok körében – a karaoke, a csocsóbajnokság, a falmászás és a tánc ház mellett – idén A kis gyufaárus

A megkoszorúzott Lotz-emléktábla alatt Charles Peter a legmagasabb...

diákok választhattak az adott témákból.

A retorikaverseny primer kategóriában Geiszl Zsófia (Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi

lány című előadás aratta a legnagyobb sikert, a Bonyhádi Oktatási-Nevelési Intézmény modern táncosainak előadásában.

■ MÁTÉ RÉKA

Matematikafeladatokkal birkóztak

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium volt a helyszíne március 11–15. között a XX. nemzetközi magyar matematikaversenynek. A 330 vendég közül 220 volt versenyző diák. Minden évfolyamon volt olyan fiatal, aki hibátlanul oldotta meg a feladatsort.

A négy középiskolai évfolyamon 125-en érdemeltek ki valamilyen elismerést. A vendéglátó evangélikus intézmény diákjai is igen jól szerepeltek, mind a négy évfolyamon volt díjazott bonyhádi: a 9. évfolyamon Katz Dániel harmadik lett, a 10. évfolyamon második díjat szerzett Bősze Zsuzsanna és Barczel Nikolett, a 11. évfolyamon Varjú János harmadik helyezést ért el, a 12. évfolyamon pedig hárman kaptak ugyancsak harmadik díjat: Énekes Péter, Neukirchner Elisabeth és Köpenczei Gergő.

A részt vevő iskolák négy legeredményesebb tanulójának teljesítményét tekintve négy iskola emelkedett ki a mezőnyből: a szegedi Radnóti-, a budapesti Fazekas-, a miskolci Földes- és a bonyhádi Petőfi-gimnázium. Utánuk következtek a határon túli iskolák: a zentai matematikai tehetség-gondozó, a kolozsvári Báthori- és a csíkszeredai gimnázium.

A bonyhádiak igyekeztek a huszadik évfordulóhoz méltó körülményeket teremteni, és a versenyen kívül szabadidős programokat is kínáltak a résztvevőknek. Megható pillanata volt a megnyitó ünnepségnek, amikor ketten – Bencze Mihály (Brassó) és Oláh György (Révkomárom) – miniszteri oklevelet vehettek át a nemzetközi verseny húsz évvel előtti elindításáért.

■ M. R.

Antirasszista világnap

A Radnóti Miklós antirasszista díjakat az idén *Bocskai T. József*, az Igazolt Magyar Szabadságharcos Szövetség elnöke, *Gordon Gábor*, az Élet Menete Alapítvány alapítója és elnöke, *Kordáné Szatmári Veronika*, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségének (MEASZ) alelnöke, *Kovács Zoltán*, az *Élet és Irodalom* című hetilap főszerkesztője, *Lomnici Zoltán*, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke, *Nagy János*, a MEASZ alelnöke, *Szász András*, a Magyar Nemzeti Ellenállási Szövetség elnöke, *Szebik Imre* nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, *Szőnyi Pál Tibor*, a MEASZ I. és XII. kerületi szervezetének titkára és *Vörös T. Károly*, a *Népszabadság* napilap főszerkesztője kapta meg.

A 2000-ben alapított elismerést *Hanti Vilmos*, a MEASZ elnöke nyújtotta át március 21-én, az antirasszista világnapon.

Az elismerést a Galamus-csoport elnevezésű internetes folyóirat képviselőjében a lap munkatársa, *Lévai Júlia*, míg Szabadka (Subotica, Szerbia) városának nevében a település több vezetője vette át. A szintén az idén kitüntetett *Eszenyi Enikő*, a Vígyszínház igazgatója levélben köszönte meg díját, amelyet nevében *Hegedűs D. Géza* színművész, az esemény moderátora vett át. *Presser Gábor* zeneszerző, előadóművész és *Kleanthis Kleanthous*, a Szakszervezeti Világszövetség európai irodájának vezetője később veszi át az elismerést.

A díjazottak nevében *Szebik Imre* mondott beszédet, rámutatva: „A Mindenható egy vérből teremtetted az emberiséget, ezért összetartozunk”, a bőrünk színétől függetlenül. Radnóti Miklós költőről – akinek a nevét viseli a díj – azt mondta: „Megindító a hazaszeretete, hitvese iránti sírig tartó szerelme” és kitartó reménysége.

Tom Lantos magyar származású amerikai szenátor 2008-ban odaítélt kitüntetését unokája, *Kimber Lantos Cook* az idei ünnepségen vette át. Mint elmondta, „beleszeretett az itteni kultúrába és az itteni emberekbe”, amikor korábban többször Magyarországon járt, és szeretné gyermekeivel is megszerettetni ezt az országot.

Hanti Vilmos a díjátadáskor közölte: mára mindennapivá váltak a rasszista jelenségek Magyarországon. Véleménye szerint ezek erősödhetnek, „ha olyan törvények vannak, amelyek növelik a szegénységet”. Meglátása szerint a fasiszmus előszobája a rasszizmus, ennek visszaszorítása pedig csak demokratikus körülmények között lehetséges.

Megemlítette, hogy – amiként korábban – szeretnék volna a Parlamentben megtartani a rendezvényt, de *Kövér Lászlótól*, az Országgyűlés elnökétől elutasító választ kaptak.

A Radnóti Miklós antirasszista díj célja, hogy mintát, követhető magatartásmódot mutasson a nyilvánosságnak olyan személyiségek, közösségek elismerésével, akik, illetve amelyek életútjukkal, kiállásukkal példát adnak, fellépnek a rasszizmus, az antiszemitizmus és a kirekesztés bármely formája ellen.

Az ENSZ 1966-ban döntött arról, hogy március 21-ét az antirasszizmus világnapijává nyilvánítja, emlékeztetve arra: 1960-ban ezen a napon Dél-Afrikában vérfürdőbe torkollott és hatvankilenc áldozatot követelt egy apartheidellenes demonstráció.

► MTI

► **Tizennégy nap után múlt hét végén tértek vissza Líbiából a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársai. A szervezet helyi segélyprogramjának keretében az egyiptomi–líbiai határon több mint ezer menekült kapott élelmiszercsomagot, míg Líbiában négy kórház számára összesen két és fél tonna egészségügyi felszerelést, valamint alapvető élelmiszert juttattak el. Az első humanitárius szállítmányokat Kairóban szereztek be, onnan szervezték meg a segélyáru líbiai útját, illetve szétosztását. Bálint Gábor, a szervezet főmunkatársa tapasztalatairól és a szervezet munkájáról az alábbi exkluzív írást küldte lapunknak.**

Aznap este érkezem Kairóba, amikor az egyiptomi kopt keresztények közül többen meghaltak a muzulmánokkal történt utcai összecsapásokban. A repülőből kilépve rögtön csörög a telefonom, helyi kollégám hív, hogy több helyen is tüntetések vannak a városban, emiatt nem tud idejében értem jönni.

A repülőtérről kijutva több órán át, lassan araszolva, nehezen jutunk el szállásunkra. Útközben mindenfelé felvonulókba botlunk: az egyik felüljárón a forgalmat kopt keresztények zárják el, kezükben kereszteteket szorongatva kétségbeesetten követelnek – azonos bánásmódot. Néhány kilométerrel arrébb *Mubarak* exelnököt éltető masíroznak, végül ellenzéki tüntetőkkel találkozunk. Az egész város forrong, feloldhatatlannak tűnő mély konfliktusokat hordozva magában. Egy felkelő szerint a vallási ellentéteket még most is Mubarak emberei szítják, néhány napja, a forradalom idején muzulmánok és keresztények kéz a kézben egymás mellett álltak a Tahrír téren.

A líbiai határig tartó hétszáz kilométeres út eseménytelenül telik, de a határon már szembesülünk a Líbi-

Merre tovább, Líbia?

ából elmenekült több ezer külföldivel. A férfiak már hetek óta sátrakban, illetve a szabad ég alatt felhalmozott bőröndhegyeken, pokrócokba csavarva, a nők és a gyerekek

pointot” (ellenőrzőpontot) elhagyva a kivilágítatlan úton a sofőr véletlenül egy árok felé kormányozza az autót. A srácok erre egy közepes sorozatot lőnek a levegőbe, figyelmezte-

Kadhafi elnyomó hatalmától. A külföldi újságírók részére a városban két sajtóközpontot működtetnek, csak itt van internetkapcsolat, mi is innen küldjük haza a jelentéseinket.

FOTO: SOPRONI GYULA

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet szállítmánya – kötszerek és gyógyszerek – súlyos sebesülteket ellátó kórházakba került

pedig a vámhivatal épületében összecsúfolva kénytelenek meghúzni magukat. Többen még azokat a kifliket és sajtókat majszojják, amelyeket pár nappal ezelőtt osztott szét közöttük az ökumenikus segélyszervezet. Reménnyel töltheti el őket, hogy a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) munkatársai is a helyszínen dolgoznak, hogy a határon rekedtek minél előbb hazajussanak Bangladesbe, Vietnamba és megannyi szegényebb afrikai országba.

Átjutva Líbiába már kalandosabban telik az utazás, lépten-nyomon felkelők ellenőrzőpontjain kell keresztülhaladnunk. Éjszaka is továbbmegyünk, mert a fiatal harcosok állítják, hogy ez az országrész biztonságos. Teára invitálnak, támogatásukról biztosítanak, de a segítőkészséget egy alkalommal egész különös módon értelmezik. Az egyik „check

tés gyanánt, hogy letértünk az útról. Minek is kiabálni, ha kéznél van a géppisztoly... Nem hittem volna, hogy egy fegyvert jótékony céllal is lehet használni...

Bengáziba, a líbiai felkelők központjába húsz óra alatt jutunk el, itt már vár *Belényi Dani* kollégám. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet adományát – amely kötszereket, gyógyszereket, fertőtlenítőszeret és kisebb mennyiségben alapvető élelmiszert tartalmaz – a helyi kórházak kapják.

Sikerül felvenni a kapcsolatot az első líbiai segélyszervezettel is, amelynek működését a felkelők központi szervezete, az Átmeneti Tanács hagyta jóvá. A szervezet vezetője élénken gesztikulálva magyarázza, hogy itt Bengáziban most végre szabadon „lélegezhetnek”, megszabadultak

Ahogy telnek a napjaink Bengáziban, a helyzet úgy változik szinte óráról órára. Utunk vége felé kezd egyértelmű lenni: a felkelők sorra veszítik el a korábban elfoglalt városokat. A diktátor zsoldosai egyre nagyobb ütemben haladnak előre. Bengázi főterén állandóan kisebb-nagyobb csoportok tüntetnek: repülésmentes övezet kialakítását kérik, Kadhafi távozását követelik.

A nemzetközi beavatkozás egyre sürgetőbb. Helyi kapcsolatainktól olyan híreket kapunk, amelyek megerősítik korábbi terveinket: már nincs értelme tovább maradni, egyelőre fel kell függesztenünk líbiai munkánkat. Nagyon nehéz megítélni, hogy a forrongó arab országokban miként mennek majd végbe a változások, s hogy például Líbiába visszatérhünk-e még valaha...

■ BÁLINT GÁBOR

FOTO: BÁLINT GÁBOR

Bengázi főterén egy kisfiú – egyik kezében töltényt tart, másikkal a győzelem jelét mutatja

Protestáns MédiaMűhely – 2011, Berekfürdő

► „Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj” – ezt a *Máté evangéliumában* (12,34b) olvasható igazságot választották a múlt hét végi protestáns médiaműhely mottójául az alkalom szervezői. A péntek délutántól vasárnap délig tartó együttlét során – egyebek mellett – azt vizsgálták meg a résztvevők, hogy az új médiatörvény szabta feltételek között milyen közegben kell közvetíteniük az örömhírt, és ehhez milyen korszerű eszközök állnak a rendelkezésükre. Kérdések és válaszok hangzottak el tehát a jövő médiájáról, fókuszba pedig az internetes újságírás került.

MM-történelem

A protestáns médiaműhelyek története 2003 őszéig nyúlik vissza. Az *Evangelikus Élet* szerkesztősége szervezte meg ekkor az első ilyen jellegű hétvégi továbbképzést, amelyre azután évente kétszer várták az érdeklődőket. A *Protestáns Újságírók Szövetségének* (Prúsz) 2005-ös megalakulása után szerkesztőségünk az őszi műhely (társ)rendezésének jogát felkínálta a Prúsznak, és a szövetség folyamatosan élt is a lehetőséggel. (Közben az *EvÉlet* stábj 2007-től az evangélikus középiskolák diákújságírói számára rendszeresítette önálló kurzusait.)

A Prúsz eredetileg 2010 novemberére hirdette meg a múlt hét végi protestáns médiaműhelyt, ám – részben a jelentkezők elégtelen száma, részben az előadók akadályoztatása miatt – át kellett tennie e tavaszi időpontra. A programot – az *Evangelikus Élet* és a Prúsz, valamint a társ-szervezőként szintén csatlakozó debreceni Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola megbízásából – *Kerekes Sándor*, a Magyar Televízió debreceni stúdiójának és a főiskola Kölcsy-stúdiójának vezetője, a Prúsz elnökségi tagja állította össze, illetve „vezényelte le” március 18. és 20. között.

A Megbékélés Házában, a református egyház – ideális helyszínnek bizonyult – berekfürdői konferenciaközpontjában ezúttal főként gyakorló hivatásos újságírók és gyülekezeti hírlevelek laikus szerkesztői, no és pedagógusok, gimnazisták, lelkészek és más egyházi tisztséget betöltők járták körül, milyen (lehet) a jövő egyházi médiája.

Médiatanácsai nyitány

A médiaműhely mintegy félszáz résztvevője elsőként a rendezvény felett fővédnökséget vállaló *Szalai Annamáriának*, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének videoüzenetét tekinthette meg, majd *Faggyas Sándor*, a Prúsz alelnöke kö-

szétségi központjának főszerkesztő-helyettese, *dr. Völgyesi Zoltán*, a debreceni tanítóképző főiskola rektora és *Molnár János*, a médiaműhelynek otthont adó intézmény igazgatója is.)

Az érdemi program nyitányaként a médiatanács két jelen lévő tagjának közös előadása következett. *Kollarik Tamás* és *Auer János* az új médiasza-

Az első sorban (balról jobbra) Völgyesi Zoltán, Faggyas Sándor, Hős Gábor és Kollarik Tamás

bályozás alapelveiről, így például a készülő közszolgálati kódexről és a szakmai önszabályozó szervezetek szerepéről beszélt.

Még mielőtt fakultatív program keretében megmártózhattak volna a település gyógyfürdőjének termálvizés medencéiben, a konferenciázókat hetilapunk főszerkesztője, *T. Pintér Károly* Prúsz-titkár invitálta interaktív ismerkedésre.

Világhálón innen...

A médiaműhely résztvevői és előadói között talán most először voltak többségben reformátusok, és ez némiképp a programon is megmutatkozott. Így például a szombati nap nyitó előadása is egy – elsősorban – kálvinisták számára ismerős médiumra, nevezetesen a *Kálvincsillag* című periodikára irányította a figyelmet. Mint *dr. Fekete Károly* egyete-

zett, ingyenesen terjesztett „egységslapjának” célja a részegyházak sokszínű szolgáltatának bemutatása, illetve ezen keresztül a Kárpát-medencében (és a tengerentúlon) élő református hívek összetartozás-érzésének erősítése.

Ugyancsak testvéregyházunk életébe engedett bepillantást *Pásztor Ádám*, a Magyarországi Református Egyház Zsinata Kommunikációs Szolgálatának igazgatója, amikor *Útkeresztelkedésben állunk* címmel a személyi jövedelemadó egy százaléka felajánlására buzdító kampányuk hátterét világította meg. A református egyházon belül is élénken vitatott kisfilmmel bevallottan egy olyan, gazdaságilag aktív társadalmi réteget kívánnak megszólítani, amelyet – nézőpontjuk szerint – az ed-

FOTO: OZSVATH SÁNDOR

portok készítése révén nyílt lehetőség. A Kerekes Sándor vezette foglalkozást követően a hang- és képanyagok montírozásában (szerkesztésében és vágásában) a Méliusz Rádió és az Alföld Televízió munkatársai siettek a vállalkozó szelleműek segítségére.

...és túl

A médiaműhely heterogén összetételű közösségében egy-egy előadás után természetesen nem mindenki érezhette mindig úgy, hogy számára is hasznos, vadonatúj információkkal gazdagodott. Az összességében mégis egyértelműen sikeresnek mondott hétvége titka nem utolsósorban talán abban állhat, hogy az

FOTO: PROHLE PÉTER

Kollarik Tamás és *Auer János* „tanácsstag” mellett megtisztelte jelenlétével a protestáns médiaműhelyt a médiatanács szóvivője, a Baár–Madas Református Gimnáziumban is diákoskodott *dr. Kiricsi Karola*

A politikai és az egyházi kommunikáció sajátosságairól *Szénási Miklós*, a nemrégiben megszüntetett *Debrecen* című folyóirat főszerkesztője beszélt, míg a sajtónyelv anomáliáiról, a divatszavak mérhetetlen eluralkodásáról és a nyelvszűrítési folyamatról *Arany Lajos*, a tanítóképző főiskola *Főnix* című lapjának főszerkesztő-lectora tartott érzékletes példákkal illusztrált előadást.

Ugyancsak a „kálvinista Rómából” érkezett Berekfürdőre az evangélikus *Andriska János*. A tehetségével már az evangélikus médiaműhelyeken kitűnt – lapunkban is rendszeresen publikáló – fiatalember a 2009-es Csillagpont református ifjúsági találkozóáról készített *Létbátorság* című filmjével mutatkozott be a résztvevőknek.

A klasszikus műhelymunkára ezen a hétvégén rádiós, illetve televíziós ri-

tak. És azért persze minden résztvevő számára akadt olyasmi, ami éppen Berekfürdőn került új megvilágításba.

E tekintetben talán *Dévényi István*nak és *Nagy Bencének* – a hétvége központi témájához legközelebb álló – előadásából profitálhattak legtovább a résztvevők. *Dévényi István* még a szombati nap folyamán – *Az on-line újságírás jövője* címmel – tartotta meg előadását. Az MTI Új Média elnevezésű szervezeti egységének főszerkesztő-helyettese a mintegy négymillió magyar internethasználó hírfogyasztási szokásaiból kiindulva többek között a hírgyűjtő oldalak negatívumairól beszélt (komoly, hiteles információk és sokszor bulvárhírek együtt versenyeznek a fogyasztó kegyeiért). Mint elmondta: a *hira-do.hu* közszolgálati hírportálnak egy ilyen közegben kell értéorientáltan tájékoztatnia az internetezőket.

A blogok és a közösségi oldalak hivatalos médiára gyakorolt hatásaira is kitért előadásában *Dévényi István*, ám ezekről bővebben – a vasárnapi istentiszteletet követően – az *EvÉlet* tervezőszerkesztője, *Nagy Bence* beszélt, úgy is, mint a *Moly.hu* könyves közösségi oldal fejlesztője. (Előadásának szerkesztett változata lapunk 15. oldalán olvasható.)

A legfőbb tanulságot a műhely egyik legfiatalabb résztvevője, a soproni *Frühwirth Blanka* ekként fogalmazta meg: „Nekünk az a feladatunk,

A SZERZŐ FELVÉTELE

Vágás közben...

előadók személyes konzultációkra is vállalkoztak, s hogy e konzultációk késő éjszakába nyúlt kiscsoportos szakmai beszélgetésekké torkollhat-

hogy a monitoron ne csak profilt lássunk, hanem mögé tudjunk nézni, és meglássuk magát az embert.”

■ VITÁLIS JUDIT

Kerekes Sándor köszönti Dévényi Istvánt

szönte a megjelenteket – a váratlan megbetegedés miatt távol maradt elnök, *Novotny Zoltán* nevében is. (Köszöntőt mondott továbbá *Hős Gábor*, a Polgári Média Egyesület elnöke, *Toót-Holló Tamás*, a Magyar Távirati Iroda (MTI) hírszer-

mi tanár, a kiadvány főszerkesztője elmondta: a Magyar Református Egyház magazin jellegű, évente egyszer megjelenő, első alkalommal harmincöt ezer példányban kiadott, de a továbbiakban százezres példányszámban megjelentetni terve-

E heti számunk Panoráma oldalai a lutheránus világ egy kevésbé ismert szegletére nyújtanak ki-, illetve betekintést. Az önálló államisággal sohasem rendelkező Inkeri evangélikusaival finn testvérlepunk, a Kotimaa egyik szerkesztője, Jussi Rytkönen lelkész ismerteti meg az EvÉlet olvasóit. Az exkluzív cikk további különlegessége, hogy szerzője ékes magyar nyelven írta meg dolgozatát...

JUSSI RYTKÖNEN

► A finnt anyanyelveként beszélő népesség Oroszországban mára csaknem kihalt, a finnek alapította evangélikus egyház jövője pedig a fiatal oroszoktól és a többi oroszországi nemzetiségtől függ. Az inkeri evangélikus egyház, vagyis az Oroszországban élő, finn gyökerű lutheránusok egyháza az idén lesz négyszáz éves. 1611-ben alakult meg a Lempaala elnevezésű evangélikus gyülekezet, az egyház ekortól számítja létét.

A történelmi *Ingermanland*, azaz finnül *Inkeri* tartomány Finnország régi (1939-es) határa, a Ladoga-tó déli partja, Észtország északkeleti határa és a Finn-öböl között feküdt. Területén az ókortól kezdve kis finnugor népek, vótok és izsók (inkeriek) éltek, és a 17. században ide költözött finnek is megkapták az inkeri finn megkülönböztető jelzőt.

A középkorban Inkeri lassan a novgorodi fejedelemség befolyása alá került, s lakói orosz hatásra pravoszláv hitre tértek. Azon a területen pedig, amely később Finnország része lett, már a 11. században erősebben nyugati, katolikus, később kifejezetten svéd hatás érvényesült.

A 17. század elején a svéd királyok elhódították Inkeri területét Oroszországtól, amely akkor – belpolitikai okokból – nagyon gyenge volt. A tartomány finnugor és orosz – vallásukat tekintve ortodox – lakói közül ekkor sokan Oroszországba települtek. A svéd állam helyettük a birodalom régi területeiről, különösen a mai Finnországból telepített át evangélikus – minthogy a reformáció elterjedésével Svédország és az akkor a részét képező Finnország is evangélikussá vált – finn parasztokat.

Inkeri 1641-ben önálló egyházkerület lett. 1655-re már ötvennyolc finn ajkú evangélikus gyülekezet működött a területén.

Svédek után újra oroszok

Inkeri 1617–1721 között volt Svédország része. E korszak végén a terület lakosságának háromnegyedét finnek alkották.

1700-ban újra háború kezdődött Svédország és a megújult, erős orosz

birodalom között. Az oroszok visszahódították Inkeri területét. I. Péter orosz cár már a háború alatt, 1703-ban megkezdte az új főváros – Szentpétervár – építését a Néva folyó torkolatánál – éppen a finnek által lakott Inkeri közepén.

Az 1721-ben megkötött béke következményeként az egész Inkeri (és Finnország nagy része) Oroszországhoz került. A tartomány közepén felépült új főváros lakossága döntően természetesen orosz volt, ám a környéke még két évszázadig jellemzően finn nyelvű és evangélikus vallású maradt.

A finn kultúra szempontjából Inkerit nagyon gazdag tartománynak mondhatjuk, falvaiban sok régi népmesét és dallamot találtak a 19. századi finnországi kutatók. Finnországban ezek a régi „kalevalai” versek akkorra már sok helyütt feledésbe merültek.

A kétszáz éves orosz uralom idején az inkeri finnek természetesen jobbágyságok voltak, az észak-európai szabad paraszti osztály ismeretlen volt az orosz társadalomban. De az életkörülmények nem voltak a legrosszabbak; Szentpétervár környékén kétszáz éven át béke honolt, és a finn népesség lélekszáma is növekedett: az 1917-es forradalom idején mintegy 140 ezren voltak, sokkal többen, mint az utolsó „svéd évben”, 1700-ban.

A finnek aránya – az egész Inkeri területét tekintve – csökkent az orosz uralom alatt, de még 1911-ben is körülbelül harminc finn evangélikus falu volt az orosz települések között. A vallási és kulturális különbségek miatt a finnek nemigen olvadtak be a szláv népességbe, az inkeri finn parasztok között ritka volt az oroszokkal kötött vegyes házasság.

A Szovjetunióban – szenvedés és szétszórás

Az 1917. évi kommunista hatalomátvétel nem érezte azonnal a hatását az inkeriek életében – mint ahogyan a szovjet-oroszországi polgárháború sem –, ám körülbelül 1930-tól egészen új, viharos időszak kezdődött számukra: a sztálini kényszerkollektivizálást és az oroszországi kisebbségek elleni erőszakot megszenvedték az inkeri finnek is. A 1930-as években több tízezer embert gyilkoltak meg vagy hurcoltak a Gulagra közülük.

A finn települések elnéptelenedtek, a finn iskolák és tanárképző szemi-

náriumok megszűntek. Az evangélikus templomokat bezárták, a papokat szintén börtönbe vitték vagy Finnországba deportálták. A régi Inkeri pusztulásának útján az utolsó állomás a második világháború volt, ennek következményeként alakult

ki a nagy inkeri finn diaszpóra: sokan Szibériába vagy a Szovjetunió más távoli területeire kerültek, néhány ezer menekült pedig a háború végén Finnországon keresztül Svédországba. A finn ajkú régi Inkeri tartomány megszűnt.

A második világháború után új, orosz lakókat telepítettek az egykor finn falvakba. A hajdani lakókat csak az 1960-as években engedték visszatérni Leningrád környékére, ám régi házukat vagy egyéb tulajdonukat soha nem kapták vissza.

E tragédiák közben azonban az inkeriek mindvégig megtartották evangélikus hitüket. Sok családban meghaltak a férfiak, de az anyák és nagymamák hűségesen továbbadták a hitet. Évtizedeken át titokban tartották istentiszteleteiket – temetőben, erdőkben, lakásokban. Csak 1969-ben engedélyezte a szovjet kormány egy új inkeri finn gyülekezet megalakítását. A szovjet-karéliai Petrozavodszkban 1970-ben kezdődött újra az egyházi munka. Az észt evangélikus egyház egyik finnül tudó papja, *Paul Saar* esperes (2010-ben halt meg) több évtizeden át szolgált a petrozavodszki finn gyülekezetben.

A régi Inkeri területén – a Leningrád melletti Puskinóban – 1977-ben regisztrálták az első új evangélikus gyülekezetet. Ekkorra több ezer inkeri finn tért vissza Leningrád környékére.

Virkkilä tipikus régi finn település Inkeriben – mai lakóinak a nagy többsége orosz

Négyszáz éves az oroszorosi

Újjászületett egyház – új népek, új nyelvek között

Egészen 1991-ig, a Szovjetunió megszűnéséig kellett azonban várni, amíg az egyházi élet valóban szabaddá lett. Ezt követően az inkeriek is nagyon gyorsan visszakaptak több

különösen Szentpéterváron, de egyre kevesebb.

Az egyháznak napjainkban mintegy tizenötezer tagja van. (Ez a szám a megkeresztelt gyermekek nélkül értendő.) Nagy többségük orosz, bár sokuk finn gyökerekkel bír.

A püspöki székhely a Keltto (oroszul Koltusi) nevű kisváros Szentpétervár közelében. A nagyváros környékén több evangélikus egyházközség él. A püspök 1996 óta *Aarre Kuukauppi*.

Kelttóban működik az inkeri egyház teológiai intézete is. A képzési idő négy év, ezalatt BA (Bachelor of Arts) végzettséget lehet szerezni teológiából. Az intézmény együttműködik több szentpétervári egyetemmel is, ezenkívül finnországi evangélikus professzorok is adnak elő Kelttóban, illetve az amerikai egyesült államokbeli, úgynevezett Missouri Synod nevű egyház képviselői is tartottak vendégelőadásokat. Az oktatás nyelv-

Evangelikus hallgatók a Keltto teológiai intézetben

kus. Ez eredményezte azt, hogy az inkeri egyházban 2003 óta az első hivatalos nyelv az orosz. Vannak még finn nyelvű istentiszteletek,

ve az orosz, a külföldiek előadásait fordításban hallhatják a diákok.

Az utóbbi években az inkeri egyház Oroszországon belül teljesen új népek és nyelvek között is működik: a Volga mentén és az Ural hegység területén is élnek evangélikus gyülekezetek, tagjaik finnugor nyelvű mórdivinok, komik, marik és udmurtok. Vannak gyülekezetek a tatárok és a csuvasok városaiban is, illetve szibériai nagyvárosokban. A legkeletibb evangélikus közösségek mostanában a Bajkál-tó melletti Burjátiában találhatók, ahol több mint ezer megkeresztelt evangélikus hívó él. A távoli mongol világot elérte az evangélikus hit.

Teológiai konzervativizmus – szélesedő szakadék

Teológiaiilag az inkeri egyház nagyon konzervatív. A kommunizmus nehéz évtizedei alatt – ahogyan fentebb már említettem – az anyák, nagyanyák tartották meg az evangélikus hitet az inkeriek között, ám ma az egyház nem engedélyezi nők lelkésszé avatását. Ez a tény némi feszültség forrása a finn és az inkeri egyház között. A finn gyülekezeti

szági finn evangélikusság

csoportokkal Oroszországba látogató lelkésznek igen ritkán prédikálhatnak Inkeriben.

A homoszexualitás kérdése ennél is sokkal nagyobb probléma az inkeri egyház számára. A finnországi evangélikusság soraiban erről mostanában zajlik a vita, Inkeriben azonban hallgatnak róla.

Gazdasági tekintetben az inkeri egyház helyzete, mondhatni, katasztrofális. Bevételeik több mint felét a külföldi – főleg Finnországból, de az Egyesült Államokból is – érkező támogatás teszi ki. Eddig viszonylag könnyen is jött a támogatás Finnországból, és ez talán némiképp hamis képet festett az inkeri-

Evangélikus fiatalok Ivan Laptev lelkéssel Keltto gyülekezetében

bak természetesen jól megtanulják a finn nyelvet az iskolában, bár ott-hon a szüleikkel talán oroszul beszélnek. A Finnországban letelepedett inkeriek között nagy a munkanélküliség.

Az idősek, akik tehát gyakran jól beszélnek finn anyanyelvüket, aktívan részt vesznek a finn evangélikus gyülekezeti életben, ám a fiatalabbak általában nem. Részen ezért, részben pedig a finn evangélikus egyház „liberális” vonásai miatt az inkeri egyház saját istentiszteleteket tart Finnországban. Ez a finn egyháznak nem tetszik. Lehetséges, hogy a közeljövőben a két egyháznak tárgyalnia kell

egymással ez ügyben, hogy megtalálják a *modus vivendit*.

Oroszország evangélikusai, egyesüljetek!

A mai inkeri egyház a nevében hordja régi finn eredetét és hagyományait, de a tény az, hogy nincs többé Inkeri. Nincsenek többé eleven finn közösségek Oroszországban. A négyszáz évvel ezelőtti finn betelepítés maradandó öröksége Oroszországban az evangélikus egyház, néhány családnév és Szentpétervár környé-

Oroszországban egy másik, német gyökerű evangélikus egyház is van. Eredete 1600 előttre nyúlik vissza, de a német evangélikusok mindig inkább Moszkvában, a Volga mentén és Szibériában éltek. Mostanában ez a nagyobb – mintegy nyolcvanezer tagot számláló – orosz evangélikus egyház, az inkerihez hasonlóan, gyakorlatilag orosz nyelvű. A német nyelvet még használják, de az oroszországi németek közül nagyon sokan visszatértek őseik földjére, Németországba. Száz évvel ezelőtt még

Skuoritsa – a finn önkéntes ácsok által megújított evangélikus templom

E két kérdés miatt egyre szélesebb a szakadék a két finn evangélikus egyház között. Például Aarre Kuukauppi múlt szeptemberben nem vett részt a finn fővárosban az új helsinki püspök, *Irja Askola* felszentelésén, mert az új püspök – nő, és az inkeri egyház nem ismeri el a női lelkészeket. A távolmaradás másik oka az volt, hogy Askola teológiailag az úgynevezett „liberális” lelkészek közé tartozik. Aarre Kuukauppi azt is kimondta, hogy a jövőben csak olyan finnországi lelkészekkel képzelhető el együttműködés, akik „nem liberális módon” foglalnak állást a homoszexualitás kérdésében.

ek elé. Az e forrásból érkező összeg most bizony csökkenni fog. Aarre Kuukauppi szerint ezért a legfontosabb feladat a jövőben – minél gyorsabban – „önállóvá” formálni az inkeri egyházat.

Irány Finnország!

A mai Finnországban mintegy huszonötezer inkeri finn él; 1991 után az oroszországi finneknek viszonylag könnyű volt a szomszédba költözni. A Finnországban élő inkeriek között az idősek jól tudnak finnül, de a középkorúak és a fiatalok nyelvileg oroszok. Számukra nehezebb a beilleszkedés. A legfiatalab-

Aarre Kuukauppi püspök

Skuoritsa evangélikus temploma

Inkeri egyházának főtemploma Szentpéterváron

Inkeri egyházának teológiai intézete Kelttőban

kén jó néhány elszávosított helység-név, amelyek mögött a finnül értő ember megtalálhat egy-egy régi finn szót. *Lempaala, Keltto, Tuutari, Skuoritsa, Liissilä, Järvisaari, Markkova...* – helységek, ahol mára csaknem kihalt az évszázados oroszországi finn kultúra. *Requiescat in pace.*

több mint kétmillió német élt Oroszországban.

Aarre Kuukauppi inkeri püspök szerint valószínű, hogy tíz éven belül egyesülni fog a két evangélikus egyház Oroszországban. Az e felé tett első lépés az lenne, hogy fuzionálnának a két egyház teológiai intézetei.

MATTI KARPINEN ÉS A SZERZŐ FELVÉTELEI

HIRDETÉS

Hűvösvölgyi Ildikó, a soproni Petőfi Színház és a Madách Színház művésze *Csendes csodák* címmel *Reményik Sándor* verseiből ad jótékonyági estet a Lepramisszió javára április 3-án, vasárnap fél 5-kor a kelenföldi református templomban (Budapest XI., Október 23. út 5.; a 4-es villamos Fehérvári úti végállomásánál, a volt Budai Skálával szemben). Közreműködik: *Csáki András* gitárművész. A belépés díjtalan. Adományokat a Lepramisszió javára a helyszínen a perselybe kérnek tenni.

HIRDETÉS

Milyen pártra szavazna Jézus?
A Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel meghívja következő beszélgetésére, március 29-én, kedden 18 órára. Vendégünk *Balavány György* író, újságíró, a *Mindennapi.hu* közéleti portál főszerkesztője. Helyszín: pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet (1183 Budapest, Kosuth tér 3.).

HIRDETÉS

A nyugdíjas lelkescsaládok legközelebbi találkozója április 1-jén fél tízkor lesz a Deák téri gyülekezet udvari termében, ahol *Káposzta Lajos* tart áhitatot és előadást *Német gyökerű gyülekezetben szolgáltam* címen. Várjuk az érdeklődőket.

HIRDETÉS

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) április 2-án, szombaton 16.30-kor kezdődő szeretetvendégségen asztali beszélgetés lesz *Pröhle Gergely* helyettes államtitkárral, aki *Magyar külpolitika és a magyar kisebbség helyzete az európai uniós elnökségünk idején* címmel tart bevezetőt. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

Bogár utca 29.

BARTOSNÉ STIASNY ÉVA

Háborúban békekességben

A Bogár utcán gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése

A hónap könyve – márciusban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Bartosné Stiasny Éva:
Háborúban békekességben
A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 980 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/>
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

Ezekben a hetekben zajlik az új alkotmány országgyűlési vitája. A Magyar Kurír (katolikus internetes portál) arra kérte Schanda Balázs alkotmányjogászt, hogy keresztény szempontból világítsa meg a tervezett szöveg fontos pontjait. Írását az alábbiakban mi is közöljük.

Néhány szempont a készülő alkotmánnyal kapcsolatban

► **A következő hetekben zajlik majd az új alkotmány országgyűlési vitája, melyet mindenképpen indokolt nyomon követnünk. Az Országgyűlés – Salamon László által vezetett – alkotmány-előkészítő eseti bizottsága 2010 decemberében tette közzé koncepcióját, a kormány pedig a napokban nyújtotta be az Országgyűlésnek a törvényjavaslatot.**

Az alkotmány ügye nem pusztán szakmai-jogi kérdés, hanem mindnyájunkat érint. Az egyház társadalmi tanítása több szempontra rávilágít. Az állam rendeltetése a közjó szolgálata, a közjó mibenléte azonban sok tekintetben változhat. Vannak ugyanakkor az egyház társadalmi tanításában szilárd pontok, így a személy méltósága, a szolidaritás eszménye és a szubszidiaritás érvényesítése; az elmúlt évtizedekben pedig egyre nagyobb hangsúlyt kap az alapvető jogok, különösen a vallásszabadság biztosítása. Míg a szolidaritás és a szubszidiaritás mércéje elsősorban az, hogy ténylegesen hogyan érvényesülnek a mindennapokban, az alapvető jogok és elvek biztosítását és rögzítését az alkotmánytól várjuk.

1. Preambulum

Az alkotmányok, törvények általában preambulummal kezdődnek, olyan, ünnepélyes bevezetővel, melynek önmagában normatív tartalma nincs (nem következnek belőle jogok, kötelezettségek), azonban az alkotmányozó (törvényhozó) itt utal azokra a jogot megelőző értékekre, melyek vezették, így az értelmezés során ezek a szövegrészek is figyelembe vehetőek. Ahogyan néhány évvel ezelőtt az Európai Unió alkotmányos szerződése körüli viták kapcsán, úgy ma Magyarországon is azt tapasztaljuk, hogy a preambulum („Nemzeti hitvallás”) körül néha éles világnézeti ütközések alakulnak ki. Ilyen kérdés a nemzet keresztény örökségének elismerése, és ilyen kérdés Isten nevének felhívása.

A kereszténység szerepe ténykérdés: nélküle nincs magyar államiság, nincs magyar történelem. Ugyanakkor kerülendő az olyan megfogalmazás, amely múzeumban helyezné el a kereszténységet: nemcsak történelmi szerepe van, hanem jelenvaló is. Ha tehát a preambulum méltat történelmi értékeket, akkor nem a kereszténység említése, hanem kihagyása szorulna magyarázatra.

A transzcendens utalás vonatkozásában az a kérdés is felmerülhet, hogy egy jogi dokumentumban említett isten valóban az Isten lenne-e vagy inkább az alkotmányozó teremtménye. Ugyanakkor érdemes rögzíteni, hogy Isten létének elismerése a pozitív jog fölött nem öncél. Ha csak a polgárok kisebbsége vallja is őt, akkor is a hatalom végességének elismeréséről van szó, ami így nem Istent (ő aligha szorul rá), hanem az embert védi. Ateisták számára sem sértő, hanem biztonságot adó gondolat, hogy az alkotmányozók egy része számot vet végső felelősségével is.

Gyakori félreértés, hogy a Szent Koronát is vallási tartalommal bíró jelképnek hiszik. A félreértésekkel

szemben a korona nem a szó szakrális értelmében szent. Bár *Szent Istvántól Boldog IV. Károly* királyig számos királyunkat a katolikus egyházban szentként tiszteljük, maga a korona nem az.

2. Az élethez való jog

Kétségtől mentesen a legalapvetőbb kérdés az élethez való jog, az életvédelem megfogalmazása. Úgy tűnik, az új alkotmány az élethez való jog összefüggésében külön említené, hogy a magzati életet is védi. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a magzati élet

védelme a jelenlegi alkotmányból is levezethető, ahogy ezt az Alkotmánybíróság 1991-ben meg is tette. Ugyanakkor mind az alkotmánybírói határozatok, mind a magzati élet védelméről szóló törvény többnyire következetesen magzati életről szólnak, míg valójában emberi életről van szó. A decemberi koncepció a fogantatással kezdődő emberi életet részesítette volna védelemben, ehhez képest a magzatvédelem nevesítése visszalépés.

Megemlítenéd, hogy az emberi élet fogantatástól történő védelmének kimondásából nem szükségszerűen következne az abortusz szabályozásának érdemi szigorítása. Az Alkotmánybíróság első abortuszhatározata (1991) alapján a törvényhozónak, ha nem ismeri el emberi személynek a magzatot (ahogy ez az evidencia ellenére történt), egyensúlyi helyzetet kellett (volna) létrehoznia a nő önrendelkezési joga és az állam életvédelmi kötelezettsége között. A második abortuszhatározat (1998) lényegében azt állapította meg, hogy a „magzati élet védelméről” szóló törvény egyoldalúan az önrendelkezési jogot helyezte előtérbe. Az ezt követő törvénymódosítás csekély mértékben erősítette az életvédelem oldalát, azonban semmiképpen nem beszélhetünk hatékony életvédelemről, az ellensúly továbbra is csak formális. Azaz a jelenlegi gyakorlat a jelenlegi alkotmányos rendelkezések alapján sem védhető.

Más kérdés, hogy adott társadalmi közfelfogás mellett indokolt-e a magzatelhajtás szélesebb körben történő büntetése, a közjót szolgál-e a büntetés vagy a büntetéssel való fenyegetés. Ugyanakkor a jogrendszer belső összhangjának megteremtése indokolta tenné a jogellenesség és a büntethetőség határa-

inak újragondolását. A „jogellenes, de nem büntethető” formula, amely Németországban működik, koherensebb szabályozás lenne nálunk is – a jelenlegi alkotmányos rendelkezések mellett is. Emellett következetesen küzdeni kell azok ellen az emberi tudatot elhomályosító és a szabad akaratot befolyásoló kényszerek ellen (jöjjenek akár a hozzátartozók részéről, akár a munkáltatók, oktatási intézmények stb. irányából), melyek sokakat tragikus döntésre indítanak.

Új megfogalmazás az emberi méltóság sérthetlenségének kinyilvánítása. Ugyanakkor a tervezet továbbra is emberi méltósághoz való jogról szól, ami azt sugallja, hogy nem a méltóság immanens voltából indul ki (ebben az esetben nem a méltósághoz való jogról, hanem a méltóság tiszteletben tartásához fűződő jogról rendelkezne).

3. A házasság és a család

Az alkotmány ma is védi a házasság és a család intézményét, újdonság lenne viszont annak egyértelmű rögzítése, hogy házasságot férfi és nő köthet. Több külföldi állam is alkotmányi szinten határozza meg a családra vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket és a család fogalmát. Például az ír alkotmány szerint „[az] állam elismeri a családot mint a társadalom természetes, elsődleges és alapvető közösségét és mint elidegeníthetetlen és sérthetetlen jogokkal rendelkező erkölcsi intézményt, mely a pozitív jognál előbbvaló és felsoőbbrendű” (41. cikk). Szintén egyértelmű megfogalmazást találunk a lengyel alkotmányban: „A Lengyel Köztársaság védi a házasságot mint férfi és nő szövetségét, valamint a családot, az anyaságot és apaságot” (18. cikk).

Nyilván a házasság intézményét azonos nemű párok számára is kinyitó nyugati törvényhozás vezette az alkotmányozót annak rögzítésére, hogy a házasság csak egy férfi és egy nő között állhat fenn. Emellett a lengyel alkotmány rögzíti, hogy a mezőgazdaság alapja a családi gazdaság (23. cikk), hogy őrizetbe vétel esetén a családot értesíteni kell (41. cikk), és az állami szociálpolitikának mindekelőtt a család javát kell szem előtt tartania (71. cikk).

Az olasz alkotmány is természetes egységként ismeri el a családot, melynek alapja a házasság (29. cikk) – ott a világháborút követő alkotmányozáskor aligha gondolt valaki is arra, hogy azonos neműek is házasságot kívánnának kötni. A köztársaság elősegíti a családalapítást, és külön intézkedésekkel segíti a nagycsaládokat. A nők egyenjogúságát a munka világában úgy kell biztosítani, hogy lényeges családi kötelezettségeiknek is eleget tehesse (37. cikk). Az egyenjogúság álszeméremtől mentes, ma már szinte politikailag inkorrekt megfogalmazása férfi és nő eltérő családi szerepéből indul ki.

A különneműség rögzítése éppen a homoszexuális kapcsolatok emancipációjának visszahatása – korábban (így az olasz alkotmány megfogalmazásakor) ez fel sem merült. A deklaráció fölöslegesnek tűnhet az Alkotmánybíróság 1995-ös, élettársi kapcsolatokra vonatkozó határozata tükrében, hiszen ez rö-

zíti, hogy házasság csak férfi és nő között jöhet létre. Azonban a határozat indokolásában az Alkotmánybíróság a házasság „kultúránkban és jogunkban hagyományosan” kialakult intézményéről szól, ami nyitva hagyja a lehetőséget, hogy később az Alkotmánybíróság a társadalmi-kulturális változásokra tekintettel új tartalmat adjon a házasság intézményének. Azaz az alkotmányozót az óvatosság, indokolt óvatosság vezeti, amikor a polgárok döntő többségének meggyőződésével összhangban rögzíti, hogy házasság csak férfi és nő között jöhet létre.

Az alkotmánytervezet – szemben a decemberi koncepcióval – nem köti össze a házasság és a család intézményét, azaz nem (nem csak) a házasságon alapuló családot részesíti védelemben. Így a tervezet a házasság intézményét és a családot „mint a nemzet fennmaradásának alapját” védené. Úgy tűnik, hogy az utóbbi megfogalmazás alapvetően a gyermekes családokat tartja szem előtt, azaz nem önértéknek tekinti a családot, hanem reprodukciós értékét hangsúlyozza.

A tervezet több ponton elkötelezi magát a családok védelmére és a gyermekvállalás támogatására. Az alkotmány továbbra is elismerné a szülők jogát arra, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák. Élénk érdeklődést váltott ki a gyermeket nevelőket esetleg megillető további szavazati joggal kapcsolatos felvetés (ebben a vonatkozásban szabatosabb lenne a kiskorúak szülei által gyakorolt választójogának kérdéséről beszélni).

Fontos új elem a közteherviselés vonatkozásában annak rögzítése, hogy a gyermekek nevelők esetében a közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás (így az adók) mértékét a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.

4. Vallásszabadság, állam és egyház

Az új alkotmány az elmúlt húsz évben hatályos szöveghez hasonló megfogalmazással védené a vallásszabadságot, külön hangsúlyt adva az egyházi önállóságnak.

5. Értékelés

Az alkotmányozás nem az alkotmányjogászok ügye, hanem mindenkié. Az említett kérdésekben – különösen a család és az élethez való jog ügyében – eddig is komoly viták folytak a szövegről. A tervezet a házasság és a család vonatkozásában a hatályos alkotmánynál többet (de a decemberi koncepciónál kevesebbet) ígér, míg az életvédelem vonatkozásában nincs érdemi változás a hatályos helyzethez képest (ami a decemberi koncepcióhoz képest csodást kelthet).

Amikor azt szorgalmazzuk, hogy olyan megfogalmazások születessenek, amelyek minél teljesebben tükrözik az igazságot, nem saját felfogásunkat akarjuk ráerőszakolni másokra, hanem egy párbeszédben hallatjuk hangunkat – ez állampolgári felelősségünk.

■ SCHANDA BALÁZS

A szerző egyetemi docens, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Alkotmány-jogi Tanszékének vezetője

Március 25. –
Krisztus
fogantatásának
ünnepé

A világ kereszténysége kilenc hónappal karácsony előtt – március 25-én – Krisztus fogantatását ünnepli. Ez az ünnep szinte egyidős a karácsonnyal. Reformátor eleink is megtartották. Annak hatására, hogy a római katolikus egyház ebből a Krisztus-ünnepből (is) Mária-ünnepet kreált, és *Gyümölcsoltó Boldogasszony* néven tartja meg, egyházunkban fokozatosan elhalványult ennek a rendszerint hétköznapi eső ünnepnek a fénye, és ma már az általunk nem ünnepelt Mária-ünnep sorában tartjuk számon. Ám miként a karácsony sem Mária születésének, hanem Krisztus születésének az ünnepe, úgy ezen a napon is Krisztus fogantatásáról kell megemlékeznünk, az azt bejelentő angyalí üdvözlét igéi alapján. A hétköznapi napokon is istentiszteletet tartó gyülekezeteinkben ennek nem lenne szabad, hogy akadálya legyen.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

PETRŐCZI ÉVA

A lübecki harang(virág)- haláltánc

1942. március 28-ról 29-re – virágvasárnapra – virradó éjjel a lübecki Mária-templom két, 434 és 273 éves nagyharangja is áldozatul esett a bombázásnak, roncsaikat mementóként őrzik.

Kék kondulásból
szürke, hallgatag
érc-halom:
se irgalom,
se oltalom.

A két harangnyelv
(két kitépett porzó),
a két harangtest
(két roncsolt virág-lepel),
évente egyszer,
Virágvasárnap,
magasba lendül, s énekel.

Táncot jár
két halott harang,
láthatatlan kötelen,
táncot jár minden holtakért,
a józan Hanza-éjben.

Az ajándékba kapott vers szerzője szeretettel hívja olvasóinkat kettős könyvbemutatójára, amelyen a *Kágy-lókiúrttel harangozni* című „puritán tanulmánykötetéről” és A *patak éneke* című verseskötetéről beszélget az ez háziaszonnyával, *Berecz Ágnes* gyűjteményi igazgatóval.

(Időpont: április 4., hétfő 17.30.
Helyszín: *Ráday Könyvtár*, Buda-
pest IX., Ráday u. 28., fszt. balra, há-
tul az udvarban.)

A beszélgetést dedikálás követi, és az új könyveken kívül kaphatók lesznek – jelentős engedménnyel – a szerző hatvanadik születésnapja alkalmából megjelent kötetei is.

Petróczi Éva április 7-én, 18 órától a budapesti Német Ajkú Református Egyházközség Protestáns Fórumának vendége lesz a *Hold utcai református templomban*, az ő vendége pedig *Steinbach József*, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke. A költőnő megzenésített verseivel *Csörsz Rumen István* működik közre. Erre a díjtalan estre is szeretettel várják olvasóinkat.

Visszakapott méltóság

„Egyszer valamelyik zsinagógában tanított szombaton. Íme, volt ott egy asszony, akiben betegség lelke lakott tizennyolc éve, és annyira meggörnyedt, hogy egyáltalán nem volt képes felegyenesedni. Amikor Jézus meglátta őt, először állította, és ezt mondta neki: „Asszony, megszabadultál betegségedből.” És rátette a kezét, mire ő nyomban felegyenesedett, és dicsőítette az Istent.” (Lk 13,10–13)

Teológusokkal dolgoztuk fel – mint egy hittanóraként – ezt a történetet, és kipróbáltuk, hogy milyen az, amikor az ember kilencven fokban meggörnyed, és nem tud kiegyenesedni. Azt tapasztaltuk elsőként, hogy a valóságnak, a térnek csupán egy icpici szeletét látjuk. Pont úgy, mint amikor az embernek a csőlátása miatt fogalma sincs, hogy mi van az általa befogható körön kívül.

Aztán megpróbáltuk egymást megszólítani ebben a görnyedt helyzetben. Nagyon megalázó volt, hogy vagy lehajolt hozzánk az egyenesen álló, aki beszélgetni akart velünk, vagy nekünk kellett a nyakunkat egészen kicsavarni, hogy lássuk az arcát.

Bizony vannak olyan szakaszok az ember életében, amikor nagyon kiszolgáltatott, megalázó helyzetbe kerül. Ilyen helyzetben volt ez az asszony is.

Amikor kipróbáltuk ezt a pózt, döbbsen tapasztaltuk azt is, hogy nem tudunk mély levegőt venni. Csak egészen felszínesen lélegeztünk, hiszen összeszorult a rekeszizmunk.

Egy olyan asszony áll előttünk, aki a valóságnak csak egy picit szeletét látja, aki folyton megalázó helyzetbe kerül, és aki nem bír mélyen lélegezni.

Jézus akkor minden látványos megoldás nélkül, szeliden, csendesen odalép, megérinti őt, és azt mondja neki: „Asszony, meggyógyultál a betegségedből.”

Ő pedig azonnal kiegyenesedik, és megtörténik vele az, amit bármelyikünk átélhet. Én is megtapasztalhattam, milyen érzés észrevenni azokat a dolgokat, amelyek előtte a csó látszólagos miatt rejtve voltak előttem. A valóságból mindig mindent csak a magam szemszögéből láttam, az életnek csak egy kis szeletét érzékeltem. Nagyon nagy élmény, amikor az ember szeme előtt egyszer csak kitárul a világ. Én, aki korábban megalkotott helyzetben voltam, rádöbbenek arra, hogy van méltóságom. A teremtet-

ségből kapott méltóságomat élelem és érzem át, hiszen én is egyetlen, egyedí darabként jöttem ki az Isten kezéből. Ez pedig nem valami pökhendi nagyképűséggel tölt el, hanem nagyon nagy hálával az Isten iránt, aki engem pont ilyenre teremtett.

Kapok olyan lehetőséget, mint ez a mostani, pilisscabai találkozó is. Jézus odalép hozzám, kitágítja a perspektívát, rádöbbsent méltóságomra, és friss levegővel szellőzteti át a lelkemet. Amikor igazán mélyen föllelegezhetek, amikor egy picit kijöhetek a mindig gátló körülmények közül, a mindig csak felületes, kapkodó lélegzés világából, és igazán bellegezhetem a tiszta, friss, hűvös levegőt, amitől az ember egészen más közérzettel fog visszamenni a mindennapok feladatai közé.

Imádkozzunk *Anselm Grünnel!*
Uram, Jézus Krisztus, kereszthe fonom karomat a mellkasom előtt. A szívem belsejében őrzöm a mai nap estéjét, és bezárom az ajtót, hogy senki se léphessen be csendes, belső szobámba. Itt laksz te, Uram. A napi gondok, problémák számára tilos a belépés. A jövőtől való félelem, a szorongás sem jöhet be ide. Az emberek, akikkel ma együtt voltam, még a legjobb barátaim is mind kívül maradnak. Természetesen gondolok rájuk, és imádkozom értük, mégis, bezárom az ajtót, mert most veled szeretnék kettesben lenni. Ha te, Uram, a titok, bennem élsz, akkor én is otthon vagyok önmagamnál. Belső világomban felfakad általad a Szentlélek forrása, és ebből mindig erőfeszítések nélkül meríthetek. Amikor fáradt vagyok, és elfogyott az erőm, tudom, hogy forrásod sohasem apad ki bennem, hiszen isteni forrás ez. Ámen.

Szabóné Mátrai Marianna esti áhítata, amely elhangzott a Déli Egyházkerület felügyelőinek találkozásán, Piliscsában.

Tamás mise

Vasárnap
2011. április 3.

Ami mindennapi kenyerünket add meg nekünk MA!

Ma lett üdvössége ennek a háznak

téma?
Mindennapi kenyér
1 kg
Mindesetleg megadod:
Mindig, most és mindenkor

Hérs így szól hozzám: "Zákecs, állj le hamar, mert ma a te házába kell megváltanom." A szíve leveált, ottmél... és ezt mondta az Úrnak, Istennek: "Mert te vagy az én Istenem, és én vagyok az Istened." Így szólt az Úr: "Mert te vagy az én Istenem, és én vagyok az Istened." Így szólt az Úr: "Mert te vagy az én Istenem, és én vagyok az Istened."

2011. április 3.
Deák téri Evangélikus Templom

17.45: közös éneklés, csendes készülés
18.00: Tamás-mise
www.tamasmise.hu

Befizető: Evangélikus Ekle...
Befizető: KREATÍV FLOTTA

A keresők
istentisztelete

TAMÁS-MISE

Kosár és komputer

Családi istentiszteleteken az adományokat nálunk a gyerekek szokták összegyűjteni. A nagybacsikák egyedül viszik a kosarat, a kisebbek szülői kísérettel.

Egyik vasárnap én is részt vettem egy ilyen családi istentiszteleten. Egyszer csak megállt mellettem egy fiatalasszony. Hirtelen nem tudtam, mit akarat. Aztán lejjebb néztem, és megláttam egy kosarat tele pénzzel s mögötte két csillogó, csodálkozó szemet. A kosár mögül ugyanis egy kisfiú feje kandikált ki. A kis lurkót beakarták vonni a gyülekezet életébe. Én ugyan szívesebben láttam volna a kezében egy mackót vagy kisautót, de szülei bizonyára elmagyarázták neki, hogy mi is a pénz szerepe az ember életében, és hogyan használják azok, akik becsületesek...

*Lehet, hogy mire ez a kisfiú fölne,
már nem is találkozik pénzzel. Egy rá-
dióadásban hallottam, hogy az úgy-*

nevezett „smart phone”, „okostelefon” segítségével mindent el fogunk tudni intézni. Vásárolhatunk is, így nem is kerülünk kapcsolatba pénzzel, legfeljebb egy kártyával.

A technika fejlődése megállíthatatlan, de vajon a készülékek jó irányba terelik-e a személyes kapcsolatokat, megadják-e a különböző közösségekhez való tartozás valódi élményét, tudnak-e igazi segítséget adni ezek a csodagépek az emberi léleknek?

Talán ha az említett kisfiú felnő, szívesen gondol majd vissza arra, milyen jó is volt társaival együtt a gyülekezethez tartozni egy „valódi” templomban. Komputere segítségével eljuthat a világ legnagyobb, legcsillagabb templomaiba, be is léphet, de kossarat nem vihet, hogy adományt gyűjtsön. És hiába várja, hogy valaki megsimogassa a fejét...

CSABA PIROSKA

HETI ÚTRAVALÓ

„Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára” (Lk 9,62)

Böjt harmadik hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi szemünket az Isten Bárányára irányítja, aki szolgálni jött értünk. Keresztelő meglátta Jézusban az Úr szenvedő Szolgáját és az újszövetségi páskabarányt: „*Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!*” (Jn 1,29) Én is „hózzád emelem tekintetemet, aki a mennyekben lakozol. Jusson színed elé az én imádságom.” (GyLk 758,1) Valljuk: „Jézus Krisztusban van a mi váltságunk az ő vére által: a bűnök bocsánata az ő kegyelmének gazdagsága szerint.” (Ef 1,7; Lk) Ezért „*szemem állandóan az Úrra néz...*” (Zsolt 25,15) S akit ő elhív – „*Kövess engem!*” (Lk 9,59) –, annak egész életével: szavaival és tetteivel kell hirdetnie Isten országának örömhírét! Tehát minden christianus misszionárius és világosság az Úrban. Erre hív Pál: „*Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei, és éjletek szeretetben (...). Senki meg ne tévessen titeket üres beszédével!*” (Ef 5,1–2.6) Urunk is egyértelműen fogalmazza meg követésének szigorú feltételeit a toronyépítés, a hadba vonulás és a megízetlenült só példázata által: „*Ha valaki nem hordozza a maga keresztjét, és nem jön utánam, az nem lehet az én tanítványom.*” (Lk 14,27) Dr. Luther szerint: „Bár a keresztet nem azért vállaljuk, mintha ezzel szeretnénk üdvözülni vagy csak a legcsekélyebb érdemeket is szereznünk; mégis Krisztus példája szerint szenvednünk kell, hogy hozzá hasonlóvá legyünk.” Jób a szenvedései között Istenhez fordul „Miért?” kérdéseivel: „*Miért nem veszed le rólam a szemed? (...) Miért tettél a céltábláddá? (...) Miért nem bocsátod meg vétkeket (...)?*” (Jób 7,19.20–21) Jézus Urunk szerint az ő nevében végzett legkisebb szolgálat is annak bizonyítéka, hogy „*aki nincs ellenünk, az mellettünk van*” (Mk 9,40). S ugyanakkor óv mások és saját magunk megbotránkoztatásától, tehát bűnre csábításától, eltántorításától is. A lelkileg vak farizeusok mennyei jelt követeltek Jézustól, ezzel kísértették. Ő értetlen tanítványait így figyelmeztette: „*Van szemetek, és mégsem láttok, fületek is van, és mégsem hallotok?*” (Mk 8,18) Ne legyünk vakok Jézus küldetésének felismerésére, isteni hatalmának meglátására; nézzünk fel őreá szüntelen! A tizenkettő kiküldések az ő mindenek előtt való szeretetét szabja a tanítványság előfeltételeként; s aki még akár a legközelebbi családtagjait is jobban szereti, „*mint engem, az nem méltó hozzám; és aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, nem méltó hozzám*” (Mt 10,37–38). Az Isten országának és az Emberfia eljövételének napja el van rejtve előlünk, de Urunk szerint a helyzet olyan lesz, mint Nőé és Lót napjaiban volt. Lót felesége nem előre-, hanem hátratekintett. „*Aki meg akarja tartani az életét, elveszti, aki pedig elveszti, megtartja azt.*” (Lk 17,33) „Aki az életét megtartja, / Elveszti azt énnélkülem. / Ki érettem halálba adja, / Az megtalálja énvelem. / Ki keresztjével nem követ, / Énhozzám méltó nem lehet.” (EÉ 438,4) Ma is ez az imitatio Christi, a Krisztus-követés egyetlen lehetséges útja!

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Fülemüle

Az áprilisi erdők, parkok, öreg temetők csodálatos hangú dalosa ez a madár. Nevét mindenki ismeri, de igazán jól csak kevesen látták, mert többnyire a bokrok sűrűjében rejtőzik.

Színezetében nincs semmi, ami rendkívüli hangjára utalna. Egy alkalommal író-olvasó találkozón madárhangokat játszottam a gyerekeknek, majd színes képeket mutattam nekik. Megkérdeztem, vajon melyikük gyönyörű csattogását hallották az imént. A válaszok azt mutatták, hogy a gyerekek fantáziájában a szép ének csakis egy nagyon tarka tollú madártól származhat. Tippetek a sárgarigóra, a tengelicre, a gyurgyalagra, és nagyon csodálkoztak, amikor rámutattam a vörhenyesbarna, minden tarka tollat nélkülöző fülemüle.

Ha énekversenyt rendeznénk az európai madarak között, a barátka, az énekes rigó és több más madár mellett biztosan ott lenne a fülemüle is. Sőt valószínűleg ő nyerné az aranyérmét, ő röppenhetne fel a dobogó legmagasabb fokára. Nem véletlenül, hiszen éneke valóban gyönyörű, csattogó és rendkívül változatos. Kíváncsi tudósok a legjobbaknál több mint kétszázötven különböző strófát számoltak össze.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Csattognak éjszaka is. Sokat hallgattam őket Budapesten, például a Népligetben, de a Tihanyi-félszigeten vagy a Sas-érnél, a Tisza mentén is. Nincs csodálatosabb, mint teliholdas estéken, éjszakákon a bokros ezüstbe öltözött sűrűjéből felénk szálló fülemüleszó. Énekük megihlette a költőket is, így született például *Arany János A fülemüle* című költeménye.

A párok erdőszéleken, bokrosokban, parkokban élnek, ahol rovarokkal, férgekkel, pókokkal és apró csigákkal táplálkoznak. Az őszi vonulás idején a bodza fekete bogóját is

RAJZ: BUDAI TIBOR

Amikor április elején a hímek – néhány nappal a tojók előtt – megérkeznek Afrikából, területet foglalnak, majd énekelni kezdenek. Ezzel párt igyekeznek csalogatni magukhoz. Csattognak akkor is, amikor már párba álltak, és a tojó a fészket építi vagy a tojásokat melengeti. Az ének azonban ekkor már a szomszédos hímeknek szól, fenyegetést tartalmaz, valahogy így: „Ez az én területem, át ne lépd a határt, mert pórrul jársz!” Más madaraknak, cinegéknek, füzikéknek szabad a bejárás, ez csak a szomszédos fülemülehimék számára tilos.

csipegetik. Augusztus második felében, szeptember elején indulnak a távoli Afrika felé.

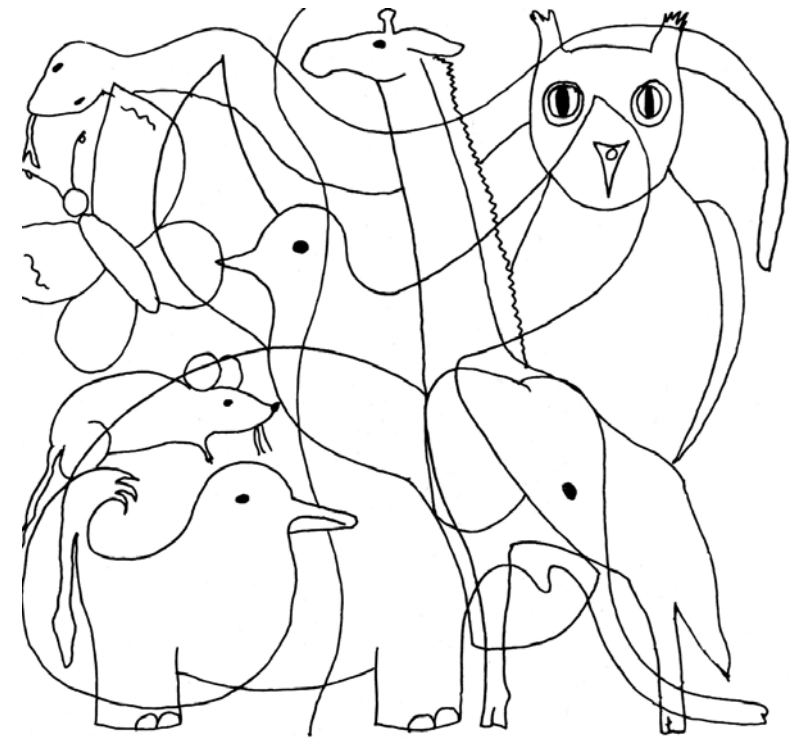
■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány fiókát nevelnek a párok?
2. Énekelnek a tojók is?
3. Megtelepedhetnek kertekben is?

(Válaszok: 1. évente egyszer költözik, 2. nem, 3. erdőközeli nagyodó bokros kertekben, ha az avar nem takarítja el a bokrok alól, igen)

Milyen állatokat ismertek fel a képen? Írjátok a vonalakra!

Kedves Gyerekek!

► **Mostani hatrészes sorozatunkban Illés próféta történetét elevenítjük fel. Minden részhez tartozik egy rejtvény is. Oldjátok meg, és a helyes megfejtéseket összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (*Evangelikus Élet* szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

5.

Aháb király halála után fia, Ahazjá lett az uralkodó. De ő sem az Urat követte, hanem idegen isteneknek áldozott.

Egy nap lesett a tetőteraszról, és nagyon beteg lett. Tudni akarta, hogy meggyógyul-e még, ezért követeket küldött Baalzebúb istenhez. A követek azonnal útnak is indultak. Illésnek eközben megjelent egy angyal, és így szólt hozzá:

– Menj, és beszélj a király embereivel. Azt üzeni az Úr Ahazjának, hogy mivel nem követi az ő útját, hanem pogány istentől várja a gyógyulást, többé nem fog az ágyából felkelni.

Amikor Illés átadta nekik Isten üzenetét, a követek azonnal visszafordultak. A palotába érve elmondták a beteg királynak, mi történt az úton.

– Hogy nézett ki az az ember? – kérdezte tőlük.

– Szőrből volt a ruhája, a derekán pedig bőrvő volt.

– Ez csak Illés lehetett! – ismert rá Ahazjá.

A király azt gondolta, hogy ha megöli Illést, az üzenet sem fog valóra válni. Ezért elküldte az egyik parancsnokát ötven katonával a hegyen lakó prófétaért.

Amikor a katonák odaértek, a vezetőjük így szólt Illéshez:

– Isten embere! A király azt parancsolja, hogy jöjj le a hegyről!

Az Úr azonban nem akarta, hogy meghaljon a próféta, ezért most is megmutatta a hatalmát.

– Ha én az Isten embere vagyok, szálljon le tűz az égből, és emésszen meg téged az ötven emberrel együtt! – kiáltotta Illés. Amint befejez-

te a mondatát, tűz szállt le az égből, a katonák pedig azonnal meghaltak.

A király akkor egy másik vezérét küldte el másik ötven emberrel, de ők is ugyanúgy jártak.

Amikor egy harmadik parancsnok ért a hegyhez embereivel, térdre roskadt Illés előtt, és könyörögni kezdett neki:

– Isten embere! Kérlek, legyen drága előttem az életem és ötven szolgádnak az élete! Ne jussak előző társaim sorsára!

Ekkor az Úr anyala ismét megszólalt a próféta, és biztatta, hogy ne féljen, menjen el bátran ezzel az emberrel a királyhoz, nem lesz semmi baja.

Amikor Ahazjá ágyához lépett, Illés neki is megismételte az Úr szavait:

GYERMEKVÁR

– Mivel nem követted az Úr útját, és idegen istent akartál megkérdezni, azt üzeni az Úr, hogy soha többé nem kelsz fel ebből az ágyból.

S valóban, a király abban a pillanatban kilehelte a lelkét.

Melyik parancsnok és csapata maradt életben?

RAJZ: JENES KATALIN

Új helyszínen gyűlt össze a régi csapat

Déli kerületi felügyelők konferenciája Piliscsabán

► Százhusz gyülekezeti felügyelő és másodfelügyelő érkezett a déli kerületből – Pusztaföldvártól Bonyhádig – a piliscsabai Béthel-otthonba múlt pénteken, hogy az *Erőnk és reménységünk* mottó jegyében szombat estig megosszák egymással a tapasztalataikat, tanulhassanak és közösen épülhessenek az ige fényében. Az immár hagyománnyá vált találkozón a családias hangulatot csak fokozta a házigazda egyházkerületi vezetőségnek – *Lengyel Anna* felügyelőnek, *Gáncs Péter* püspöknek és *Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettesnek – a szeretetteljes közvetlensége.

A hétvégén nemcsak az áhítatok állították előtérbe az igei üzenetet, de a felkért előadók is a keresztyén hit szemszögéből vizsgálták meg a számukra kijelölt témákat. Az első este *dr. Frenyó V. László* tanszékveze-

hallgatóság számára is. A problémákról kendőzetlenül szóló előadást élénk beszélgetés követte. A püspöknek feltett kérdésekből kiderült, hogy a két felekezet gyülekezetei és azok vezetői sokszor hasonló

tőn leeresztett béna meggyógyításának történetével illusztrálta: Jézushoz akár a tető megbontásának árán is oda kell vinnünk az embereket. A pusztaföldvári gyülekezet nem tetőt bontott, hanem templomot nyitott, amikor útnak indították *Nyitott templom éjszakája* elnevezésű rendezvényüket. Hogy a kezdeményezést a faluban pozitívan fogadták, azt a számok is mutatják: az egyházköz-ség „nyitott estéjén” legutóbb tízszer annyian is megfordultak, mint egy-egy vasárnap az istentiszteleten. (A legutóbbi alkalom képes beszámolója *hetilapunk 2010. augusztus 1-jei számának 1. és 10. oldalán olvasható: <http://www.evangelikuselet.hu/lapozgato/2010-31.pdf>* – A szerk.)

A kétnapos konferencián *Aradi György* kerületi missziói lelkész, *Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes, *ifj. Zászkaliczky Pál* rákoskeresztúri felügyelő és *Gáncs Péter* püspök adott igei úttravalót.

Különleges zenei vállalkozásba fogott a *Smidéliusz Gábor*, *Derecskai András* és *Németh Tamás* alkotó, *Korál-sziget* nevű együttes – evangélikus korálfeldolgozásokat adnak elő gitár, hegedű és (az ütőhangszerek családjába tartozó) cajon segítségével. A szombat délutáni félórás koncert jó példát mutatott arra, hogyan lehet ötvözni a tradíciót az újjal.

A déli kerületi felügyelők találkozásán a résztvevők ezenkívül fórum-beszélgetés keretében kérdéseket tehettek fel az egyházkerület aktuális ügyeivel kapcsolatban, illetve külső missziói hírekről hallhattak *Jóné Jutasi Angelikától*, a püspöki hivatal irodavezetőjétől. Nagy érdeklődés övezte *Endreffy Attilának*, a piliscsabai Fébé Szociális, Rehabilitációs és Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.

tő egyetemi tanárnak, a pestújhelyi gyülekezet presbiterének *Keresztyén hitünk mint megtartó erő – Miben segít hitem a hétköznapi életben?* című előadása igazi bizonyosságtétel volt. Az Állatorvos-tudományi Egyetem korábbi rektora saját tapasztalatai alapján is hívta fel a hallgatóság figyelmét a hit erőit adó, békességteremtő hatásaira.

Teológiai alapvetéssel kezdte, egyházszociológiai áttekintéssel folytatta, végül konkrét gyakorlati beszél-molóval zárta referátumát a konferencia fő előadója, *Steinbach József*

Dr. Frenyó V. László

dunántúli református püspök szombat délelőtt. *Keresztyén hitünk reménység is – Megújulhat-e keresztyén közösségünk?* címmel sok reménykeltő példával szolgált az evangélikus

kérdésekkel kerülnek szembe, néha ugyanazokkal a problémákkal szembesülnek.

Sok tanulsággal szolgált az a két referátum is, amely a délelőtti második felében hangzott el. *Dr. Balikó Zoltán*, a pécsi felügyelő *A gyülekezet megtartása és egysége* címet adta

Steinbach József

mondandójának. A sok szempontból speciális helyzetben lévő pécsi gyülekezet közelmúltbeli története számos tanulsággal szolgál – ezekről is szólt a felügyelő őszinte hangú összefoglalója.

A következő előadás a Nyugat-békesi Egyházmegyébe tartozó piciny pusztaföldvári gyülekezet három éve nagy sikerrel működő kezdeményezésével ismertette meg az egybe-gyűlteket. *Dr. László Jenő Csaba* a te-

Dupla hungarikum

a roma szakkollégium

► Világviszonylatban is egyedülálló módon roma felsőoktatási szakkollégiumokat hoznak létre a magyarországi történelmi egyházak. Budapesten a jezsuita rend, Debrecenben a református egyház, Miskolcon a görög katolikus egyház, Nyíregyházán pedig az evangélikus egyház indít szakkollégiumi tehetséggyondozó képzést cigány egyetemistáknak és főiskolásoknak. A Keresztyén Roma Szakkollégiumi Hálózat hivatalos megalakulására, illetve a hálózat állami támogatásáról szóló szándéknyilatkozat aláírására március 17-én, csütörtökön került sor a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban.

Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában van – idézte *Széchenyit* a szándéknyilatkozat aláírásakor *Balog Zoltán*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára. Mint elmondta: a cigányság felzárkózása elképzelhetetlen a roma értelmiség megerősödése nélkül. Magyarországon ugyanis az emberek közel huszonöt százalékának van felsőfokú végzettsége, ám a romák között ez az arány az egy százalékot sem éri el. Nem mindegy azonban – hangsúlyozta az államtitkár – , hogy a diplomát szerző romák a cigánysághoz tartozásukat a magyarságuk ellenében élék-e meg, vagy egyszerre vállalják mindkét identitásukat.

A keresztyén roma szakkollégiumok – mint a dokumentumból kiderül – pontosan ebben kívánnak segíteni: céljuk a társadalmi, nemzeti és szociális kérdések iránti érzékenység növelése, a magyar–roma identitás megerősítése, a roma diákok tanulmányi előmenetelének, nevelésének és személyiségfejlődésének támogatása, valamint a közösség iránti felelősségvállalás és a keresztyén szellemiségű roma értelmiség megerősítésének elősegítése.

A szándéknyilatkozat aláírásával – ismertette *Balog Zoltán* – az állam vállalta, hogy hazai és uniós forrásokból támogatást biztosít az intézményalapításhoz, a jelenleg hárommilliárd forintos ösztöndíjalap egy részét pedig kizárólag roma szakkollégiumi ösztöndíjakra fordítja.

A történelmi egyházak képviselőiben *Bölcskei Gusztáv* református püspök, *Kocsis Fülöp* görög katolikus püspök, *P. Forrai Tamás Gergely* jezsuita tartományfőnök – a szakkollégiumi hálózat elnöke – és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök írta alá a dokumentumot. A sajtó jelen lévő képviselői előtt szóban is vázolták, milyen alapelvek mentén képzelik el a szakkollégiumok működését. Mint elmondták, az önmagában is magyar „találmánynak” számító szakkollégiumokban a hangsúly a szakmai ismeretekben való elmélyülés elősegítésén van. A roma szakkollégiumokban emellett figyelmet fordítanak majd a kulturális (cigány és magyar népmeser, történelem, művészet) és a spirituális ismeretekre (teológiai, egyházi kérdésekre) is, így készítve fel a szakkollégistákat arra, hogy segíteni tudjanak a meglévő falak lebontásában.

Indulófélben lévő vonatra szállt fel az evangélikus egyház, amikor alig két héttel a szándéknyilatkozat aláírása előtt csatlakozott a kezdeményezéshez – tudtuk meg *Fabiny Tamás* püspöktől. Az eredeti elképzelés szerint Miskolcon kívül Nyíregyházán is a görög katolikus egyház fenntartásában indult volna el a roma szakkollégium, de ők végül ez utóbbi városban visszaléptek a lutheránusok javára.

Az Északi Egyházkerületen belül Nyíregyházán él a legtöbb evangélikus, és az evangélikus fenntartású oktatási, illetve diakóniai intézmények száma és szolgálata is jelentős. Evangélikus óvoda, általános iskola, gimnázium és középiskolai kollégium is működik a városban, a szociális intézményekben pedig nemcsak időseket, illetve fogyatékkal élőket gondoznak, hanem – például az Oltalom Szeretetszolgálatnál – szenvedélybetegeknek és hajléktalanknak, közöttük sok roma származású embernek is segítenek.

– Ha sikerül elindítani a roma szakkollégiumot, akkor a hátrányos helyzetben lévők támogatásával egyidejűleg a diplomát szerezni óhajtó fiataloknak is segítő kezét tudunk nyújtani, sőt – és ez akár az intézmény „specialitása” is lehet – a szakkollégisták maguk is tevőlegesen bekapcsolódhatnak a cigányok felzárkóztatásáért végzett szolgálatba – mondta az Északi Egyházkerület püspöke.

A szakkollégium létrehozásának érdemi része még csak most következik. A technikai és a személyi feltételek megteremtésén túl persze jelentkezőkre is szükség van. Arról azonban még nem állnak rendelkezésre adatok, hogy a helyi közép-, illetve főiskolák évfolyamain hány cigány fiatal tanul...

Fabiny Tamás ennek ellenére nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a szakkollégium már most szeptemberben megkezdheti működését. A közeljövőben minél több fórumon igyekeznek tájékoztatást adni a tervekről, és ha legalább négy-öt érdeklődő jelentkezik, akkor mindenképpen megfontolják az intézmény idej beindítását. Ellenkező esetben jövő ősszel nyitja meg a kapuit a szakkollégium.

– A cigányok felzárkóztatásáért végzett szolgálatot a szakkollégiumok megalakulásától függetlenül is vállalnia kell az egyháznak, és fogódzókat kell nyújtania az érintetteknek ahhoz, hogy ne szégyelljék cigány származásukat, és legyen perspektívájuk – vallja *Bakay Péter*, egyházunk cigánymissziói referense. – A lelkészek például felkutathatják az egyházközösségük területén élő tehetséges, jó szándékú cigány gyerekeket, és bátoríthatják a gyülekezeti tagokat: karolják fel őket, segítsenek nekik az általános iskola elvégzésében és a továbbtanulásban. A középiskolák esetében azt kellene elérni, hogy a tanárok, a diákok – és a szülei – pozitívan viszonyuljanak a cigány származású fiatalokhoz, és támogassák őket az érettségi megszerzéséhez vezető úton.

Munkatársaimmal együtt – akik között cigányok is vannak – szerencsés helyzetben vagyok: abban a közösségben, ahol gyerekek felzárkóztatásával foglalkozunk – Sárszentlőrincen és környékén –, igénylik a munkánkat, és nem gördítenek elébe akadályokat. Vannak ugyan olyan cigány szülők, akiknek kevésbé fontos, hogy rendszeren tanul-e a gyermekük, de a többség áldozatokat is hozva törekszik arra, hogy gyermeke ne csak, mondjuk, két osztályt végezzen el, mint ő, hanem ennél tovább jusson.

■ – VITÁLIS –

A Marcaltóhoz tartozó Ihász-pusztán is megemlékeztek a helyiek március 15-én az 1848-as forradalom kitörésének évfordulójáról. Régi hagyomány itt, hogy az ünneplők a szabadságharc egyetlen Veszprém megyei csatájának, az 1849. június 27-én vívott ihászi ütközetnek emléket állító márványobeliszknél gyűlnek össze koszorúzásra. Emlékműsorról – mások mellett – a marcaltói Kmety György Evangelikus Általános Iskola készült a jeles nemzeti évfordulóra – a csatában a magyar csapatokat az evangélikus lelkész fiaként született *Kmety György* honvéd tábornok vezette.

■ KERECSENYI ZOLTÁN *felvétele*

Egymást segítjük Valami buzdító dolgot kezdtünk a Pesti Egyházmegyében

Egyházunkban – amint a vonatkozó törvényi paragrafus fogalmaz – „az egyházközségek egymást kölcsönösen segítő szeretetmunkáját a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat végzi, ezzel is kifejezve az egyházközségek és intézmények egységét és összetartozását”.

Gyakorlatilag ez elsősorban az egyházközségek évenkénti vasárnapi adakozásában nyilvánul meg. Ekkor az építkező, renováló, újonnan alakuló és szórványközségek támogatására gyűjtést rendezünk az egész országban, minden gyülekezetünkben. Imádsággal tesszük, hogy az adományokat megfelelően, bölcsen oszthassuk el, és a támogatás a legszükségesebb helyekre jusson.

A GAS-gyűjtés szép formája sok helyen a „szószékcseré”, amikor lelkipásztorok egymás gyülekezetét fölkeresve hirdetik az ígét, és fölhívják a figyelmet erre a fontos ügyre. Tavaly a Pesti Egyházmegye gyülekezetei is elkezdték ezt a formát bevezetni, és a sikerén fölbuzdulva idén március 27-én (vagy más vasárnapon) az összes pesti gyülekezet részt

vesz benne. Külön haszna ennek más gyülekezetek és lelkipásztorok megismerése, a személyes találkozá-sok sora is.

Azzal a mottóval adakozunk, hogy hálások lehetünk, hogy nem mi vagyunk a legnagyobb szükségben; nem minket ért a baj, és hogy nem minket sújt valamilyen katasztrófa. Az sokkal több kiadást (és szenvedést) jelentene, mint amit most erre a célra adakozni fogunk. Hálaadomány is az, amit adunk – minden jóért, ébredésért és Urunk áldásáért!

Kérjük a testvéreket, hogy imádsággal adakozzanak. Hogy valóban jó helyre kerüljenek adományaink, és segítséget jelenthessenek a külső dolgok rendezésében, de a lelki előmenetelben is. Imádkozzunk hazánkért, ébredésért és Urunk áldásáért!
„*Kinek szíve reád támaszkodik, megőrzöd azt teljes békében, mivel Te benned bízik. Bízatok az Úrban örökké, mert az Úrban, Jehovában örök kőszálunk van.*” (Ézs 26,3–4; Károli-fordítás)

■ SZÉLL BULCSÚ

Istentiszteleti rend • 2011. március 27.

Böjt 3. vasárnapja (Oculi). Liturgikus szín: lila. Lekció: Ef 5,1–9; 1Kor 19,1–8. Alapige: Jn 1,29–30(31–34). Énekek: 188., 416.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Madocsai Miklós; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüick M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. (orgonazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; de. fél 11. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; du. 6. (vespera) Horváth-Hegyi Áron; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv., szószékcseré) Széll Bulcsú; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (szószékcseré) Győri Gábor; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (szószékcseré) Győri Gábor; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (szószékcseré) Bakay Beatrix; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (szószékcseré) Bakay Beatrix; **Rákosszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (szószékcseré) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (szószékcseré) Nagyné Szeker Éva; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (szószékcseré) Szabó B. András; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (szószékcseré) Szabó B. András; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

In memoriam Kardos József

(1933–2011)

► „*Megpróbáltál minket, Isteniünk, megtisztítottál, mint az ezüstöt*” (Zsolt 66,10) – olvasható testvérünk gyászjelentésén. Ez az ige március 16-án a temetésen is elhangzott, ahol a szolgálatot *Farkas Ervin* bezi lelkész, *dr. Percze Sándor* győr-ménfőcsanak-i lelkész és e sorok írója végezte. A téti evangélikus temetőben *Kardos Józsefet* népes gyülekezet kísérte el utolsó földi útjára.

Kardos József 1933. február 11-én született Nagykanizsán szülei egyetlen élő gyermekeként. Az elemi iskolát Zalában, lakóhelyén végezte, középiskolai tanulmányait pedig a fasori gimnáziumban. Érettségi után a teológiára jelentkezett, de elutasították mint politikailag megbízhatatlant. Egy évet Inotán, az alumíniumkohóban dolgozott, ezután újra próbálkozott. Ekkor – mint a munkásosztály tagját – már felvették. 1958-ban szentelte lelkésszé *Ordass Lajos* püspök. Segédlelkész volt Szegeden és Porrog-szentkirályon, majd Budapest-Józsefvárosban másodlelkész.

1959-ben kötött házasságot *Psai-den Teréziával*, három gyermekük született.

1961-ben Balatonszárszóra került, ahol a dél-balatoni szórványnt gondozta, és a szárszói üdülő gondnoka volt. Itteni szolgálata idején Balatonfenyvesen és Szemesen istentiszteleti helyiséget, imaházat épített. Szabad idejében mozaikból Luther-rózsákat készített az épületek falára és kovácsoltvas gyertyatartókat az oltárra. 1974-ig szolgált itt, ekkor a téti gyülekezet hívta meg lelkészének.

Tét mellett huszonöt évig gondozta Győrszemere, tizennyolc évig Felpéc és Gyömöre gyülekezeteit. Több cikluson keresztül a Győr-Soproni Egyházmegye jegyzője, majd szám-

vevőszéki elnöke volt. 2000-ben ment nyugdíjba, utána is szolgált ott, ahová hívták.

2004 karácsonyán meghalt szere-tett felesége, utána már nem vállalt több szolgálatot. Havi rendszerességgel megjelent Enesén, Mórichidán, Kajárpécen az istentiszteleten ígét

hallgatni. Balesete és betegségei után 2011. március 10-én hívta haza Urunk.

Vele olyan ember ment el, aki közel állt hozzám. Nyugdíjba menetele után sokszor helyettesített – ahogy nevetve mondta: „Esperesi káplán lettem!” Szívesen jött mindig, miként hónapról hónapra feleségével együtt – istentisztelet után a parókiára – egy-egy hosszabb beszélgetésre. Aztán hitvese halálával semmivé lett, amit még együtt terveztek. Sem gyermekei, sem unokái nem pótolhatták feleségét, aki negyvenöt éven keresztül állt mellette jóban, rosszban.

Mind többet beszélt saját elmene-teléről. Készült – ezt mutatják az éne-kek is, amelyeket temetésén az ő ké-rezésére énekeltünk.

Néhány hónapja még rá tudtam venni, hogy eljöjjön, és megnézzé új otthonunkat. Magam előtt látom, ahogy fáradtan botozva megy kifelé: mint aki kész a hosszú útra. Aztán a kórházi ágy, ahol elesetten fekszik,

nehezen beszél. Ígérem neki: újra el-jövök hozzád. Napokkal később a ké-rese: majd otthon. Minden vágya az volt, hogy hazamehessen. Otthon javult, mind erősebb lett a remény-ség: felépül. És egy reggel a lánya te-lefonált: elaludt. Békesség sugárzott az arcáról, megtért ahhoz, aki ismer-te őt, akinél nyugalmat talált.

Ki volt testvérünk? Evangelikus lel-kész, aki szavaival és tetteivel szolgált. Nem az elmélet, a gyakorlat volt az ő területe. Valakivel egyszer arról be-szélgettünk: az utolsó régi vágású, fa-lusi papok egyike. Prédikált, építke-zett, a kertet kapálta.

Ugyanakkor szolgálatát, bárhol volt is, átfogta a hűség. Hű volt Krisztushoz – erről szóló hitvallás az egyik, temetésére kért éneke: „Éle-tem, Jézus, egyedül te töltsd be!”

Kardos József hű volt egyházához a tanításban is. Emlékszem, a kilenc-venes évek elején az egyik fiatal kol-légát alaposan helyretette, amikor az egyházunk tanításától idegent vallott. Konzervatív volt – a szó igazi érte-lmében –, védte, óvta azt, ami drága kincsünk.

Egy volt fontos számára: Krisztu-sunk ügye. Ezért szolgált, ezért tett meg mindent. Szabadságra nem na-gyon ment. Ha családja mégis rá tudta beszélni, de közbejött valami szolgálat, temetés, maradt, mert az a fontos!

Keveset beszélt magáról, nehe-zen tárulkozott ki. Figyeltünk-e rá? Rá, akit Urunk átvitt a testi szenvedések próbáján is? De csodálatos ennek a próbának az áldása: utána ott a megtisztított ezüst. Milyen nagy ke-gyelem, ha valakit Urunk megtisztít ama napra! Az ilyen ember mondhat-ja el – hiszem, hogy testvérünk is – a 66. zsoltár egy másik versét: „*Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vonta meg tőlem.*”

■ JANKOVITS BÉLA

ERŐS VÁRAK

„Felhőbe hanyatlott a drégeli rom”

„Hadd zúgjon az álgyu! pogány Ali mond, / És pattog a bomba, és röpked a gránát; / Minden tüzes ördög népet, falat ont: / Tőri Drégel sziklai várát” – írja *Arany János Szondi két apródja* című költeményében.

A 444 méter magas vulkáni kúp tetején fekvő Drégelyvárhoz üdítő er-dei sétával juthatunk fel. Kiinduló-pontunk a Drégelypalánk külterüle-tén fekvő Schaffer-kút melletti, könnyen megközelíthető gépkocsi-parkoló. Az itt futó kis patakban a szerencsések akár gótét is láthat-nak. A vár közelében kettéválik az ös-vény: a rövidebb utat a nagyobb fizi-kai megterhelést bírók, a némileg hosszabb szakaszt az idősebbek és a kisgyermekesek választhatják.

Az oklevelekben első alkalommal 1285-ben említett várat a *Hont–Páz-mán* nemzetség *Bozóki* ága építette. Később a *Csáki* família bírta, majd ki-rályi birtok, utóbb érseki várkastély. Az 1400-as évek elején megerősítet-ték, de a török időkre állapota erősen leromlott, főképp egy 1549-es villám-csapás következtében.

Ilyen körülmények között vívta 1552-ben *Szondi György* várkapitány hősie harcát a török ellen. Százötven katonájával négy napig tudott el-lenállni a tizenkétezres oszmán túl-erőnek. Sebesülten, fél térdre rogy-

va is harcolt. Bátorságát ellenfele, *Ali pasa* is elismerte, és megadta számá-ra a katonához méltó végtisztességet. Drégelyvár az ostrom következtében romhalmazzá vált, csak kisebb őrség állomásozott leomlott falai között.

A törökök a közelben favárat emel-tek, a Drégelypalánk településnév máig erre emlékeztet. A kővár ma-radványait a magyarok 1593-ban ugyan visszavívták, de már soha-sem épült újra.

Helyreállítása közel fél évezred (!) múltán, 1989-ben indult meg – tör-ténelmi pillanat, hiszen ekkor fa-

lazták vissza első kövét. Az érdemi lö-kést a Drégelyvár Alapítvány életre hívása jelentette. Az állami és önkor-mányszati szervek és intézmények, va-lamint vállalkozások és az ügy mel-lett elkötelezett magánszemélyek tá-mogatása révén napjainkban is foly-nak a régészeti és műemlékvédelmi szakemberek felügyeletével zajló munkálatok. Szondira és várvédő katonáira szoborkompozíció, kö-szarkofág, emléktábla, kopjafa és több információs tábla emlékezteti Drégelyvár kirándulóit.

■ REZSABEK NÁNDOR

A kétévesek technológiája

Jelen írás annak a prezentációnak a „zanzája”, amely a Protestáns Újságírók Szövetsége által szervezett múlt hét végi médiaműhely vasárnapi záró előadásán hangzott el e sorok írójától. Bár a vetítés a *Prezi.com* rendkívül látványos bemutatót lehetővé tévő rendszerével készült, nem tartalmazott sokkal többet egyszerű szócsoportoknál. Ezek a hívószavak azonban olyan fogalmakat jelöltek, amelyek mindegyikéről külön előadást lehetett volna tartani, hiszen internetes kommunikációnk mai állását nemcsak fejlesztői oldalról, de akár történeti, akár szociológiai szempontból is érdekes és érdemes vizsgálni.

A web, a web2.0 és a web3.0, azaz a szemantikus web

A webes kommunikáció hajnalán ugyanazok a médiacégek váltak tartalomszolgáltatóvá, amelyek korábban is ebben az üzletágban mozogtak, így számukra az új technológia csupán egy új platformot jelentett.

Az a modell, amelyben kevesek szolgáltattak, és a többség csak fogyasztotta az információkat, a web2.0 beköszöntével változott meg.

Az „új korszakot” leginkább talán a blogok elterjedése fémjelezte, ennek viszont az a csaknem tíz évvel ezelőtt történt támadás adott lendületet, amelyben romba dőlt a New York-i World Trade Center. A netes tartalmak létrehozása egy csapásra került át azoknak a kezébe is, akik eddig csupán olvasók voltak...

Az azóta eltelt tíz évben a rendelkezésre álló eszközök megsokszorozódtak. Virágkorát éli a *Twitter*, amely mindössze 140 karakteres üzenetek írását teszi lehetővé, ám épp ezért kiváló eszköz arra, hogy rajta keresztül hírekre mutató linkeket vagy rövid gondolatokat osszunk meg másokkal. Hasonlóképpen a *Facebook* „hírfala” is ideális felülete a gyors élmény- és tartalommegosztásnak, míg a klasszikus blogforma megmaradt a saját arculat kiala-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

kítására vágyó és hosszabb írásokat publikáló szerzők terepének.

A web jövőjeként emlegetett *szemantikus web* egyelőre kevésbé jól körülírható fogalom, ám az egyértelműen látható, hogy fő jellemzője a publikálási-fogyasztási folyamatban megjelenő mesterségesintelligencia-megoldások megjelenése lesz. Előképe ennek például a *Google* levelezője, a *Gmail*, amely már ma is képes különbséget tenni a számunkra fontos és kevésbé fontos levelek között, de utalhatunk akár a *Facebook* hírfolyamára is, amely az ismerőseink – számunkra – leginkább érdeklődésre számot tartható bejegyzéseit válogatja külön.

Digitális bevándorlók, digitális bennszülöttek

A netes használati szokásokban majdhogynem pontosan olyan különbségek fedezhetők fel, mint amilyenek egy adott terület őslakosainak és az oda bevándorlóknak a kultúrája között vannak. A digitális bevándorlók az internetkorszak előtti idők gyermekei, akik még magnókazettákat másolva cserélgették egymás között kedvenc zenéiket. Ezzel szemben a digitális bennszülöttek már olyan közegben szocializálódnak, amelyben minden számukra fontos információ és adat elérhető a neten, így on-line jelenlétük adja alapját hobbijaik, szórakozásaik döntő részének is. Így az internetezés számukra nemcsak egy eszköz, amellyel elfoglalják magukat, hanem olyan eszköz, amely minden virtuális elfoglaltságuk gyűjtőhelye.

Talán a mostanában egyre nagyobb számban terjedő táblagépek hozták el az informatika azon korszak-

kát, amelyben már megszűnik a *belépési korlát* a felhasználók előtt. Az érintőképernyő pofonegyszerű felhasználói felületet és könnyű kezelhetőséget nyújt, az erre kihegyezett operációs rendszereket pedig szinte nem is kell kitanulni. A jövőben gyakorlatilag nem is lesz már értelme digitális bennszülöttekről beszélni, mivel ezeket a táblagépeket már azok is tudják használni, akik nemcsak hogy az analóg és a digitális technológiák közötti különbséggel nincsenek tisztában, de még a szavakat sem tudják hibátlanul kiejteni – vagyis, mondjuk, a kétévesek.

Szörfözés, böngészés és jelenlét

A weboldalak linkekkel kapcsolódhatnak össze, így az olvasásuk nem is feltétlenül mindig lineáris, hiszen folyamatosan ugrálunk egyik honlapról a másikra. Az erre a tevékenységre használt *szörfözés* kifejezés azonban már most kiveszett a használatból, ugyanis netes tartalomfogyasztásunk már nem ezt a mintát követi. Sokkal inkább jellemző rá az a fajta böngészés, amelynek során egy adott gyűjtőoldalról ruccanunk ki egy-egy rövid látogatás erejéig. A különböző hírgyűjtő oldalakat vagy hírfolyammal rendelkező szolgáltatásokat használva pedig jó eséllyel juthatunk el a – számunkra – legérdekesebb anyagokhoz.

A *Facebook* és a *Twitter* esetében ráadásul már nem is az oldalak meglátogatásáról van szó, hiszen ezeket a közösségi oldalakat már a gép indulásakor megnyitjuk, és gépünk kikapcsolásáig be sem zárjuk őket. Ezek a szolgáltatások – félig vagy teljesen automatikusan – folyamatosan frissítik aktuális eseményekkel a megjelenített tartalmat, így segítve elő, hogy a látogató állandóan *jelen legyen* az oldalon, és ne is érezzen késztetést arra, hogy újra kimerészkedjen az internet nyílt vizeire.

■ NAGY BENCE

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

2017-re készülve komolyabb lutheránus identitás volna kívánatos

2017-ben ünnepeljük a lutheri (!) reformáció elindulásának fél évezredes emlékünnepeét. A jeles időponthoz közeledve *Szilas Attila* az *Evangelikus Élet* március 13-i számában kifejtette azt az óhaját, hogy a készülődés jegyében kívánatos volna, ha egyházunk szorosabbra fűzné a kapcsolatát a református egyházzal (*2017-re készülve szorosabb protestáns együttműködés volna kívánatos*, 15. o.). Közös hitoktatást, megegyező szövegű énekeskönyvet, sőt közös istentiszteleti ünneplést is vizionált.

Egy közösséget kétféleképpen lehet megtörni: erővel és csendes aknamunkával. Az előzővel hazánkban az ellenreformáció idején megpróbálkoztak a katolikusok, sikertelenül. Bocsánatot kértek érte, mi pedig – remélem – megbocsátottunk nekik. A másik módszer sokkal veszélyesebb, ez pedig egyértelműen református irányból veszélyezteteti egyházunkat.

Egyházunknak elsőrendű problémája jelenleg az, hogy nincs megfelelő lutheránus identitásunk. A református „nagy testvér” olykor igencsak fenyegető árnyékában élünk legalább háromszáz éve, és sokak számára evangélikusnak lenni mindössze annyit jelent, hogy nem vagyunk római katolikusok. Szálmalmas azonosságtudat... Történelmi tény, hogy a 16–17. században az uralmon lévő katolikus felekezet fegyveresen is üldözte/üldöztette a magyar evangélikusságot. Ugyanígy történelmi tény azonban az is, hogy már ez idő alatt, később pedig még markánsabban jelentkezett a református befolyás egyházunkban. Ma éppen ettől kell féltenuk a saját azonosságunkat. A református befolyás egyértelmű jelei – tudom, unalomig lerágott csont, mégis igaz – a fehérre meszelt templomfalak, az egynyaldalúan igehirdetés-központú, az úrvacsorát csak nagyünnepi és bűnbánati (!) függelékként megtűrő istentisztelet, a világi elem túlsúlya az egyház kormányzásában minden szinten. Ennek semmi köze a lutheri kegyességhez, egyházfelfogáshoz, tanításhoz.

Szilas Attila fájlalja, hogy hazánkban az evangélikus és a református egyház nincs olyan közel egymáshoz, mint például Németországban. Való igaz, Németországban helyenként a két egyház ténylegesen szervezeti egységben, unióban él – minthogy ezt a 19. század elején a református Hohenzollern-uralkodó ráerőltette az országában élő lutheránus közösségre. Ez is történelmi tény. „Az Úr Jézus hűséges szolgálait, hitvalló papjainkat katonasággal hurcoltatta börtönbe; mindenfelé, de különösen Sziléziában vértanú-időket élt újra az egyház” – írja erről a korszakról *Jánosy Lajos* nemrég újra megjelent, kitűnő doktori disszertációjában (*Az evangélikus liturgia megújulása történeti és elvi alapon*, 102. oldal, 366. jegyzet). Ez nem az a fajta „ökumené”, amely az egyház javát és a testvéri egység megerősödését szolgálja... Csak remélhetjük, hogy ezek az idők valóban elmúltak, egyszer és mindenkorra.

2017-ben a lutheri (!) reformáció elindulásának ötszázadik évfordulóját fogjuk ünnepelni, amelyet éppen úgy nem volna szabad összemosnunk a kálvini reformációval, mint a Szentháromság-tagadó irányzatokkal vagy éppen a tridenti zsinattal. Közös hitoktatás, közös énekek, közös istentisztelet? Nem a testvéri – tehát kétoldalú és kölcsönös! – közeledés ellen vagyok, de a lutheri hitvallásokhoz való, esküvel vállalt hűségem értelmében nem tudok nem evangélikus szemmel nézni és tanítani bármilyen bibliai történetet akár gyerekeknek is. Mint ahogyan nem szabad nem lutheri módon értelmezni a Szentírást, és így prédikálnom a szószéken vasárnaponként, akkor sem, ha a gyülekezet soraiban esetlegesen ott ülnek a nem lutheránus testvérek is. Ugyanígy nem tudom vállalni jó lelkiismerettel például az úrvacsora vételest sem református istentiszteleten, tudván, hogy a kálvini tanítás összeegyeztethetetlen a lutheri szentségfelfogással – mint ahogyan nem hívom segítségül valamely szent közbenjárását sem abban az esetben, ha éppen katolikus közösséggel ünnepelek együtt.

Egyébként énekeskönyvünket sem kellene a református igényekhez igazítanunk. Amit fájón elmondtam az identitásunkról, az erre is érvényes. Egyáltalán meg kellene ismernünk, tanulnunk és használnunk az énekeskönyvet, amely ugyan idestova harminc esztendeje a kezünkben van, ám sok gyülekezetben mindössze a 40. énekszámotól kezdik el ma is lapozgatni...

A jó ökumené nem jelenthet arctalanságot és elvtelenséget. Nem hiszek a csak „protestáns ökumenében”, mint ahogyan nem tudom teológiai alapon elfogadni azt a tévhitet sem, hogy az evangélikus egyház a református egyházhoz olyan közel áll, hogy csak egy hajszál választ el tőlük. Amiért Luther és *Zwingli* annak idején nem tudott megegyezni egymással, azok az akadályok ma is fennállnak. 2017-re készülve nem lehetünk nem lutheránusok! Ha nem a saját hitvallásunkat képviseljük következetesen, azzal éppen az ökumenikus mozgalmat és az egész egyházat szegényítjük meg.

Remélem és imádkozom is azért, hogy 2017-ben mi ne valamilyen arctalan „protestantizmust” ünnepeljünk, hanem a lutheri (!) reformációt – és hogy ennek nyomán megerősödött identitásunkkal lehessünk hasznára az ökumenikus mozgalomnak, nemcsak református testvéreink, hanem az egész anyaszentegyház javára, mindenekelőtt pedig Krisztus Urunk legnagyobb dicsőségére.

TUBÁN JÓZSEF *lelkész (Csorna)*

A titkok titkához

A revideált Károli-fordítás szerint Lk 17,21 így hangzik: „...*Isten országa ti bennetek van.*” A protestáns új fordítás javított kiadásában (1990) helyesen: „*köztöttek van*” – *entosz hümon*. (*Varga Zsigmond J.* újszövetségi görög–magyar szótára szerint „ezen az egy helyen [fordult elő]: »az Isten országa köztetek van« Lk 17,21: semmiképpen sem »bennetek«, már csak azok miatt sem, akiknek Jézus ezt az igét mondja [ti. azok farizeusok], hanem »köztöttek«, ti. Jézus személyében [...] vö. héber betők.”)

Az *Evangelikus Élet* március 13-i számában *Varga Péter* novellájában (*A titkok titka*, 11. o.) *Prohászka Ottokárnak*, az erdélyi evangélikus költő, *Reményik Sándor* által is nagyra becsült fehérvári püspöknek a szava tükröződik: „Mi Atyánk, aki a szívünkben vagy!” – Ámde Isten csak annak lehet a szívében, aki a hangzó vagy írott ige által szívébe fogadta Jézust, őt, aki bűneinket vérével eltörli, életünket Szentlelkével megújítja, és folyton újítja.

Isten országa, királysága, királyi uralma a Jézust befogadottak számára hit által mindenütt fölismerhető; a természet és a történelem bámulatos jelenségeiben a nem önhitt szakember megsejti, többet-kevésbet meglatja belőle; a magát istenítő vagy teremtményt istenítő ember vak meglátja.

DR. ZSIGMONDY ÁRPÁD (*Budapest*)

Mennyire keresztény nevek a mai keresztnevek?

► **A névválasztást ne a véletlen vagy a pillanatnyi szeszély határozza meg, hiszen a kereszt-név – ha valóban keresztény név – azt fejezi ki, hogy a megkeresztelt ember a Szentlélek erejéből újjászületett, a természetfeletti rendbe lépett, kapcsolatba került Istennel. A kereszttségben kapott név a földi és az örök élet közötti kapcsolatra utal.**

Az amerikai sajtó nemrégiben foglalkozott vele, hogy a *Mária* megfelelője, a *Mary* – amely 1910 és 1965 között folyamatosan az első vagy a második helyen állt a női nevek népszerűségi listáján – 2009-ben kiszorult a száz leggyakoribb női név közül.

Magyarországon hasonló a helyzet: a 2010 januárjában kiadott statisztika szerint a leggyakoribb női név ugyan még mindig a *Mária*, de az újszülött leányoknak legszívesebben adott száz név között már nem szerepel. Utóbbiak közül legnépszerűbb a *Jázmin*, de Jézus anyjának nevénel kedveltebb a *Bianka*, a

Fruzsina, a *Ramóna*, a *Melissza*, a *Zsanett*, a *Vanessza*, a *Lara*, a *Dzenifer*, az *Evelin*, az *Amira*, a *Cintia* és a *Mercédesz* is.

A férfineveknél is hasonló tendencia figyelhető meg. A jelenleg leggyakoribbakat – *László*, *István*, *József* – újszülött gyermekük számára ma már jóval ritkábban választják a szülők: a *László* név az újszülöttek tavalyi népszerűségi listájának 18. helyére, az *István* a 30. helyre, a *József* a 41. helyre szorult vissza. A legszívesebben választott száz név közt szerepel ugyanakkor a *Roland*, a *Kevin*, az *Alex*, a *Rikárdó*, a *Brendon*, a *Noel*, az *Adrián* és a *Rómeó*.

A szüleinktől kapott név életre szóló ajándék – vagy éppen teher. Életünk során több milliószor halljuk, hiszen mindenki ezen a néven szólít. Akit szülei olyan névritkasággal sújtanak, mint *Ajád*, *Anicét*, *Beriszló*, *Árlen*, *Edda*, *Anakin*, *Főnix*, *Cserjén*, *Béda*, *Febrónia*, *Delfina* vagy *Tegza* – valamennyi engedélyezett név –, arról a neve alapján esetleg nem fogják tudni, férfi vagy nő, de legalábbis visszakerdeznak a bemutatkozáskor: „Hogy tetstett mondani?”

A gyermek neve nem olyan, mint egy e-mail cím, amelyet ki-ki a fantáziája szerint kitalálhat. Valamiképpen kapcsolódik a személyiségéhez, egy életen át elkíséri, sőt – a Szentírásból tudjuk – maga Isten is komolyan veszi. Ő adta Ábrámnak az Ábrahám, Sárainak a *Sára*, Jákóbnak az *Izrael*, Simonnak a *Péter* nevet. Ő mondta Zakariásnak, hogy fiát *Jánosnak*, Józsefnek pedig, hogy *Mária* fiát *Jézusnak* nevezze. Az Isten képmására teremtett Ádámnak hatalmat adott, hogy nevet adjon a teremtményeknek. Valakinek nevet adni megszentelt cselekedet, Isten teremtettségében való részvétel, vagyis komoly felelősség.

A gyermeket váró pároknak érdemes átgondolniuk, mit fog szólni leendő gyermekük évek múlva a nevéhez, és mit gondol majd, miért éppen ezt választották számára. Talán egy kedves családtág emlékére vagy azért, hogy ily módon egy példás életű személyhez kössék – vagy minden személyes kötődés nélkül, pusztán azért, mert jól hangzik?

► *A Magyar Kurír nyomán*

Forrás: *catholicpreaching.com*, *nevnaptar.eu*, *www.nytd.hu*

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk fel a figyelmet három újra – ezúttal CD-n – kiadott, *Börönte Márta* lelkész nő szerkesztésében, az Evangélikus Rádiómisszió stúdiójában készült felvételre. *Irok neked, Istenem* és *A titkok naplója* címmel két, gyermekeket megszólító felvételt ajánlunk. Ezen a két CD-n az ő korosztályukat érintő, lélekformáló gondolatokat hallgathatnak meg. A harmadik CD – *Veled vagyok, fogom a kezed* – gyászolók számára készült, nekik próbál vigasztalást, enyhülést nyújtani.

A CD-k megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központnál: 1/400-3057 (a délelőtti órákban), e-mail: evmis@lutheran.hu. Egyéb megrendelhető kiadványok, CD-k, letölthető hanganyagok honlapunkon találhatóak: <http://misszio.lutheran.hu>.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 27-étől április 3-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Tenkes Rádió (Siklós) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.tenkesradio.hu) 8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.civilradio.hu) 10.04 / Kossuth rádió <i>Baptista istentisztelet közvetítése Budapestről, a József utcai imaházból</i> Igét hirdet: Újvári Ferenc lelkipásztor 10.55 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 14.00 / Filmmúzeum <i>A Pál utcai fiúk (magyar ifjúsági film, 1968)</i> (105')	10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház felőrája 14.45 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i> 15.25 / m1 <i>Ave Gratia.</i> Szárnyas oltárok 18.00 / Bartók rádió <i>200 éve született Liszt Ferenc</i> Benne: B-A-C-H fantázia és fuga; Jézus Krisztus színeváltozásának ünnepére 20.30 / m2 <i>Amble apó (francia tévéfilm, 2007)</i> (60') 21.00 / Duna Tv <i>A gyertyák csonkig égnek (magyar játékfilm, 2005)</i> (89')	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Bach: 4. kantáta (Christ lag in Todes Banden) 16.05 / Duna Tv <i>Képes Krónika (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Árpád magyarjai 19.30 / Kossuth rádió <i>Vacka Rádió (folytatásos mesejáték)</i> 21.00 / Duna Tv <i>Út a mennyországba (amerikai–izlandi játékfilm, 2005)</i> (86') 23.25 / RTL Klub <i>XXI. század – a legendák velünk élnek</i> Miért robbantott Matuska? 23.25 / m1 <i>Szellem a palackból... Óvodamúzeum Martonvásáron</i>	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a mezőberényi német evangélikus templomból</i> 13.00 / PAX <i>Családfa (családtervező sorozat)</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház felőrája 21.00 / Duna Tv <i>Hippolyt (magyar játékfilm, 1999)</i> (91') 21.35 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> 21.45 / m1 <i>Barbarossa (olasz történelmi film, 2009)</i> (103') 24.00 / Duna Tv <i>Zorán – A dalok és mi (magyar koncertfilm)</i> (107')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
10.00 / PAX <i>Kerekpártúra egyháztörténeti utakon (útifilm)</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Polgár Judit sakkozó 14.55 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> A hit pajzsai 15.20 / Duna Tv <i>Tám László diaporámái (magyar filmetűd)</i> A pécsi székesegyház 21.00 / Duna Tv <i>A csendes amerikai (amerikai–ausztrál–német játékfilm, 2002)</i> (97') 23.15 / m1 <i>A rejtélyes 20. század</i> Történelmi érdekességek 23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Az Amadinda ütögegyüttes játszik	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljetek az Űrban mindenkor!</i> A metodista egyház felőrája 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Franz Schubert</i> Benne: Esz-dúr mise – Benedictus 14.20 / Duna Tv <i>Szerelmes földrajz.</i> Dr. Kopp Mária magartartáskutató 21.40 / m1 <i>Viharos vakáció (amerikai filmdráma, 2000)</i> (94') 22.30 / Duna Tv <i>Sejtjeink (magyar dokumentumfilm-sorozat)</i> 23.25 / Duna Tv <i>Mindentudás Egyeteme</i> Vásáry Tamás: Liszt Ferenc – a médium és a média	12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Otthon a családban 16.35 / m1 <i>Magyarország története</i> A három Hunyadi 19.10 / Duna Tv <i>A tanítónő (magyar tévéjáték, 1988)</i> (104') 20.03 / Kossuth rádió <i>Spiró György kishangjátékai</i> A hívás; Búpark; Csobogás 21.25 / m2 <i>Forróság (orosz film, 2006)</i> (95') 21.55 / Bartók rádió <i>Csukás István: Összegyűjtött versek</i> 22.50 / m1 <i>Lorna csendje (belga filmdráma, 2008)</i> (101')	8.04 / MR6 – Régió Rádió <i>Kapocs (vasárnapi ökumenikus műsor)</i> 9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.radio17.hu) 10.05 / m1 <i>Református magazin</i> 10.30 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 12.57 / Bartók rádió <i>Itzés Gergely (fuvola), Dobozy Borbála (csembaló) és Rohmann Ditta (gordonka)</i> <i>Bach-hangversenye</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i> 16.45 / m1 <i>Hogy volt?!... Eperjes Károly televíziós munkái</i>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Szemem állandóan az Úrra néz. Zsolt 25,15 (Mal 3,20a; Róm 13,12; Lk 9,57–62; Ef 5,1–8a; Zsolt 34) Ha fölnézek az égre, felhőket látok; ha lenézek a földre, port látok; ha átnézek az ablaküvegen, az utcát látom; ha tükörbe nézek – magamat látom; ha végignézek egy emberen, embert látok. Elolvasom a zsoltaóros heti igeként kijelölt szavait, becsukom a Bibliámat, és elindulok. Fölnézek az égre – látom a megteremtett és kifeszített égboltozatot. Lenézek a földre – látom, hogy honnan vétettem, és mivé leszek. Átnézek az üvegen – az életet látom. Tükörbe nézek – gyermekét látom. Végignézek egy emberen – Őt látom.

Hétfő
Ami előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért. Fil 3,14 (Ézs 35,3; Lk 14,/25–26/27–33/34–35/; 1Sám 18,1–16) Az, aki nem ismeri ezt a mennyei a jutalmat, félő, hogy elkavarodik. A jutalom – aki maga Krisztus – irányít. Ön-maga felé. Szava édes, mint a méz, jelleme nagyszerű, élete kíváncsú, ígéretei kecsgetetők, a róla szóló beszéd erővel teli, bánásmódja lenyűgöző. Jutalom. Mi mindent megteszünk egy kis jutalomért! Hát még ha elhisszük, hogy minden idők legnagyobb jutalma is a miénk lehet! Az enyém!

Kedd
A keresztség által eltemetettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus fel-támadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk. Róm 6,4 (Ézs 61,1a; Jób 7,11–21; 1Sám 20,1–23) Ha a keresztyénségnek ezenkívül semmi más üzenete nem lenne, ez is elég volna ahhoz, hogy az utolsó ember is meg akarjon térni. De van valaki, aki nem akarja, hogy meghaljunk a bűnnek (Róm 6,2), nem akarja, hogy a keresztség öemberünk halálát okozza, és azt sem akarja, hogy új életünk legyen, mert így tarthat minket a mar-kában. Mi tehát a keresztség? Istennel egy új élet kezdete és a sátán vesz-te – bennem.

Szerda
Ezt mondja az első és az utolsó, aki halott volt és életre kelt: Légy hű mind-halálig, és neked adom az élet koronáját. Jel 2,8.10c (Ézs 62,3; Mk 9,38–41/42–47/; 1Sám 20,24–21,1) Fenséges ígéret, nem? Egy életen át szeretni, hogy aztán egy életen át szeressen. A hűség szeretet nélkül életképtelen. Isten azt kéri tőled, hogy tarts ki mellette, és sohase legyen más istened. Ha megcsa-lod, fájdalmat okozol neki, és még az élet koronája sem lehet a tied. Pedig neked is el van készítve. Egy fenséges élet, fenséges helyen, fenséges lények-ke, fenséges királlyal. El is fogadhatod, vagy le is mondatsz róla. Minden tetteddel és gondolatoddal valamelyik mellett döntesz.

Csütörtök
Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kíváncsú is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a férjének is, és ő is evett. 1Móz 3,6 (Róm 6,13; Mk 8,/10–13/14–21; 1Sám 23,1–18) Mindenkit megkörnyékez a kísértő, sok ezer éves tapasztalata még ravaszabbá teszi őt, mint amilyen először volt. Sziszegése alig hallható, ér-kezése alig látható. Elhitei, hogy ő nincs is, ha mégis megsejtünk belőle va-lamit, azt súgja: csak árnyakat látunk, képzelődünk. Jézus módszere ennek pont az ellentéte. Nyíltan mondja: ő létezik, közöttünk lakik, bennünk él. Ami-kor ezt felismerjük, a bennünk megszülető világosság örökre eloszlatja a ső-tétséget.

Péntek
Nyomorúságom idején az Úrhoz folyamodom, kezem éjjel is kitéárom feléje lan-kadatlanul. Zsolt 77,3 (Lk 18,7; Mt 10,34–39; 1Sám 24,1–23) Az őszövétsé-gi imádkozó kitéarta a kezét, a keresztyén ember összekulcsolja. A lényeg azon-ban ugyanaz. Elcsendesedni Isten előtt és beengedni őt egy kusza, fájdalom-mal, kétségekkel, félelmekkel teli, elvárásoktól elnehezült életbe azért, hogy helyére rakja, ami szanaszét van, megnyugtassa, ami felzaklatódott, me-gerősítse, ami elbizonytalanodott, félretegye, ami még ráér, előhozza azt, ami nem tűr halasztást.

Szombat
Így szól az Úr: Mivel ragaszkodik hozzám, megmentem őt. Zsolt 91,14 (Mk 10,47.49; Lk 17,28–33; 1Sám 25,1–17) Isten a lelkünk mélyére lát. Körül-mé-nyeinket tudtunkon kívül alakítja, ajtókat nyit ki és zár be anélkül, hogy mi kérnénk tőle. Lépten-nyomon megment. Mint a kúszni-mászni tanuló kis-gyermekek édesanyja, aki mindig elkapja, megfogja, ölebe veszi, kezét tartja abban az utolsó pillanatban. Közéleben maradni biztos, védett állapot. Ha nem látható vagy hallható, ránk tör a magány, elkeseredünk és sírunk. Ezért is kérjük, hogy szenteljen meg minket jelenlétével. Ha megteszi, máris a leg-bensőbb vágyunk teljesült.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

